

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Magyar liturgia.

Budapest, január 25.

Március 9-én már három éve lesz annak, hogy XIII. Leó pápa a görög-katolikus magyarok zárandókat fogadta, s hogy fogadás alkalmával dr. Vályi János eperjesi püspök átadta memorandumukat a szentatya kezébe s noha XIII. Leó pápa a legbiztosabb szavakkal bocsátott el minket, kérésünkre mindeideig válasz nem jött. Így tehát fennáll az 1896-ban kiadott enciklika hatálya, melynek értelmében felfüggesztés terhe alatt elrendelték a görög-katolikus püspökök, hogy azokon a helyeken is, ahol már több mint száz esztendő óta a magyar liturgia volt használatos, a szláv liturgia használtassék, tekintet nélkül arra, hogy volt-e ott valaha magyar liturgia s tekintet nélkül arra, vajjon a görög egyház szertartásait, ha azokat szláv nyelven végzik, megérti-e a nép s merithet-e abból lelki jót. Miután Rómából mindeideig intézkedés nem jött s miután a főt említett milleniumi enciklika püspökeinket s papságunkat felfüggesztéssel fenyegeti, ha templomainkban csak egy magyar szó is hallatászik, megtörtént immár az a sajnálatos eset, hogy megkezdődött a visszahatás, mely az azelőtt használatban levő magyar nyelv helyett több mint 30 parochiában oltárra emelte az onnan majdnem félszázad óta kiszorított szláv liturgiát, ahol pedig ezt nem tette, ott a kánoni résznek szlávnyelvű végzésére kötelezte a papot. Így van ez most már H.-Dorogon is!

Ily körülmények között vagyunk mi görög-katolikus magyarok s e körülmények dacára is csak jajgatunk, de tenni nem merünk semmit, noha látjuk latinszertartású testvéreinknek folytonosan felénk irányított nyilait. Mi állunk s várjuk, hogy a sült galamb a szánkba

repüljön, pedig ez csak a régi aranykorban történt meg, ma azonban, ha valamit elérni akarunk, akkor azért dolgoznunk s fáradoznunk kell. Hogy pedig a mostani állapot tovább tarthatatlan s hogy az a folytonos félelem, amely azon papjainkat körülveszi, akik hívóik egyenes kívánságára s azok lelki üdvének szemmelartásával a püspök kívánságára beszurva ugyan a kánoni részt a hivatalos ó-szláv nyelven, magyarul mennek misézni, semmi körülmények között sem használ a magyar liturgikus mozaikomnak, nem pedig azért, mert ellenségeinknek gondjuk van arra, hogy Rómát félrevezetve, a zavarosban halászhasznak s bennünket Róma előtt hazugoknak deklarálhassanak, másrészt pedig kiközösöljék azt, hogy kérésünkre Róma választ ne adjon.

Hogy ez így van, bizonyítja azt egy nagytinktélyű latinszertartású püspök bizalmas nyilatkozata, midőn Rómába utazva, egy bizalmas barátja fölkerítte, hogy tegyen lépéseket a görög-katolikus magyarok érdekében, emelje fel hathatós szavát a magyar liturgia mellett a pápai udvarnál; ekkor ez a magyar katolikus főpap nem átalotta kimondani, hogy:

Tudd meg, édes barátom, őszintén szólva, mi mindent meg fogunk igényelni a hozzánk forduló görög-katolikus magyaroknak, de a magyar liturgia mellett nemcsak, hogy nem tesszünk semmit, de egyenesen ellene fogunk állást foglalni s arról nyugodt lehezt, hogy Róma rövid időn belül választ nem fog adni, amely körülmény a kánoni jog értelmében a kérés negligálását vagy megtagadását jelenti s mond meg görög-katolikus magyar barátainknak (mivel az illető férfi református volt), hogy a magyar liturgia kérelme korántsem oly komoly dolog Rómában, mint amilyennek ők azt vélik. Bizonyítja pedig ezt az a körül-

mény, hogy 1900. március 9-én csak akkor fogadta a pápa őket, midőn hozzátartozói megtöltötték dr. Vályi barátomnak azt, hogy ő a magyar liturgia érdekében a fogadtatás alkalmával a pápa előtt szót emeljen; s hogy Vályi ezt mégis megtette, ezzel Róma előtt örök időkre elvesztette a nagyrabecsülést s biztosíthatatlán róla, hogy Vályi soha sem fogja elérni azt a kitüntetést, amit nem régiben *Firczak* kapott.

Ezek egy magyarságáról híres s nagyon sokszor dicsőített főpap szavai. Azt hiszem, nem kell hozzá kommentár, mivel ebből ki világlik, hogy a görög-katolikus magyarok kérelme Róma előtt oly kicsi dolog, hogy arra ott még ügyet sem vetnek. Hát ezért kellett 500 magyar görög-katolikusnak Rómába zárandókolni, ezért kellett ott majdnem hason csuszva audienciát kieszközölni, hát ezért kellett Vályi püspöknek a memorandumot átadni? Igen, azért kellett tenni mindezt, hogy Róma bitorosainak legyen min nevetniök, nekünk görög-katolikus magyaroknak pedig legyen valamink, ami mindig reményt táplál keblünkben. Várhatunk mi, Róma választ nem fog adni, vagy ha ad, az biztosan elutasító lesz. Hogy pedig ezt várhatjuk, annak bizonyítékára szolgáljon a nemrégiben kiadott pápai rendelet, mely a *Strossmayer* által keresztültöltött horvát liturgiát alaposan megszorította, mint arról a lapokból értesülhettünk s ne gondoljuk, hogy Róma ezt ok nélkül tette!

Nem, ezzel meg akarta mutatni nekünk, görög-katolikus magyaroknak, hogy ime itt van egy példa, vonjátok le a konzekvenciát. De ha Róma hasonlóképpen is fog eljárni velünk, akkor is mi lesz az eredmény? Az, hogy püspökeinknek kiadja rendeletben, hogy ott, hol ezelőtt 30 évvel megvolt már a magyar liturgia, ott legyen meg továbbra is,

TÁRCA

A mentő eszme.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Alfred Cavoret.

A színház igazgatója izgatottan járt fel a szobájában. A lehető legmogoróvabb hangulatban volt. Semmi sem volt az inyére. A naivát korholta, hogy a legutolsó szerepében nagyon fiatal volt, a komikusnak komoly erkölcsi prédikációt tartott, amiért mindmelyekben súlyedt bele az előlegekbe, amit a világ egyetlen direktora sem bírhat ki, és leszidta a titkárt is, hogy a klasszikus darabok díszleteit olyan pazarul állította ki és annyi pénzt pocéskélt megint rájuk.

— Ez nem megy így tovább, a pénztári kimutatások egyre soványabbak lesznek — jajgatott a jól táplált direktor.

— Ön tuloz — votette közbe a kissé flegmatikus titkár.

— Tu-u-ulozok? Nem vagyok én a komikusunk! — dühösködött a színház temperamentumos feje. — A ciklus, amelytől annyit vártunk, éppen ségél nem megy, a hálás karzat úres s a lapok nem veszik komolyan igyekeztünket. Ez nem volna éppen baj, csak a hálás karzat telnék meg.

A nyugodt természetű titkár helybenhagyólag bölintott nagy fejével.

— Sőt, mit szól hozzá — folytatta panaszáat a direktor — még az új darabnak sincsenek kedvelői! Hihetetlen! Pedig a szerelmek ugyan csak tanulhatnának belőle. Egyik házasságtörés a másikat éri benne. Ha már az egyenesen Párisból érkező erkölcselenség sem vonz, akkor egyértelműen be kell esukni a bódét, mi?

A titkár helybenhagyólag bölintott nagy fejével.

vel. Azonkívül letette a tollat, ami annyit akart jelenteni, hogy teljesen egy véleményen van a gazdájával.

— Persze, én egy szót sem szól. Önnek soha sincs véleménye. Ez is álláspont! De ez nekem túlságosan ideális, mert ezenközben a vagyonom végtelenségig eluszik. . . Igen. . . eluszik. Sejtelmé sines önnek arról, hogy mennyit fizetünk rá az utolsó két hónapban a művészetre. Azaz, hogy sejtelmé van önnek erről, mert hiszen ön könyvvel el a dolgot a legnagyobb lelki nyugalommal! Egy ház ment rá megint, egy háromemeletes ház. Uristen, ha nem volnának ilyen kedves rokonaink, s nem örökölnék valamit minden feleztendőben, no akkor ugyan szépen volnánk a mi világot jelentő deszkáinkal.

— Igaz a, igazgató ur, egy gyászjelentés jött megint, itt van — s könnyedén fölállott a titkár.

Az örökösön öröklő férfi gyors kézmozdulattal nyult a feketeszegélyes papirosért.

— Semmi, semmi — dunnyögte. — Egy nagybácsi, akitől már rég kiszedtem az örökségemet.

— Ilyen az élet — felelte gépies részvétellel az iroda flegmatikus szelleme — mindig azok halnak meg, akiknek a halálára semmi szükség sincsen!

— Jó, jó, ezeket az aforizmákat hagyja csak a háziköltőknek. Nem hiszem ugyanis, hogy az ön aranymondásaival ki lehessen egyenlíteni a differenciákat. Ezt ön sem hiszi? Micsoda? Hát mégis mondott végre valamit?!

— Nem! — hangzott el kurtán a titkár válasza, aki ezuttal ilyen határozott véleménynyel állott elő.

— Mivel ma amugy is álmatlan éjszakám lesz, törni fogom majd a fejemet a dolgon. Hiszen csak valami mentő eszmére van szükség. Isten önnel!

A titkár nyugodtan felállott és meghajolt.

Az elkényszeredett direktornak alapszabán véve igaza volt. Minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult. „A szerelem a házasságban” című enyhe probléma-dráma nem vonzotta sem a házas, sem a házassulandó közönséget, pedig melodrámái kísérettel kiegyenlítő a vége. Egy vigjáték — a német humor régiségeinek gyűjteménye, a szórakozó világ csak egy kis töredékének a kacagóidegeit esiklandozta. Valami erőszakos módot kellett kifundálni arra, hogy „esapatosan” csábítsák be a közönséget a színházba. Ekkor ama megszorított színházigazgatónak úgynevezett zseniális ötlete támadt. Röviden: — pályázatot irt ki.

Néhány nappal később már meg is volt választva a bírálóbizottság. A programnak ez a része a legkönnyebben sikerült. A bírálók aztán nekifüdték és olvastak istenigazában, mikor már rákerült a sor. Mert a kéziratok csakhamar özönlöttek szekérszámra. Megrekedt, szegényes termelésről sopánkodtak és ime, a szerzők titokban előre is dolgoztak, minden batorítás nélkül. A bírálók szobája ugyancsak különös látványt nyújtott. A földön szanaszét heverték a mindenféle méretű postai csomagok. Az asztal tele volt frissítőkkel, citromos-visszel, konyakkal és más italokkal. Aztán olvastak és bíráltak. A legtöbb bennszülött tehetség nem érdemelte meg, hogy a haza földjén maradjon, bizvást ajánlhatták nekik, hogy vándoroljanak ki olyan földre, ahol a drámai erek nem eszögvedeznek. Egy „ismerős” ezt írta pályaművéhez:

„Disztelt esküdt uraim! A mellékelt drámát, ha csak lelkiismerettel intézik ezt a komoly ügyet, meg kell jutalmazni. Mert én a színházat keresztül-kasul ismerem. Már vagy husz eszten-deje járom a színházakat — és ott füttyültem minden valamirevaló bukáson. És a „művészeket is jól ismerem. Javarszúkkal gyakran öszzejövök a kocsmban, illuzióim tehát sincsenek. Drámám-

a többi helyen pedig beszüntetendő. Ennek a rendeletnek a végrehajtása pedig püspökeinkre lesz bízva. Akkor mi lesz? Az, hogy Dorogtól eltekintve, püspökeink egész egyszerűen beszüntetik a magyar liturgiát, hivakozván egyrészt a pápai rendeletről, másrészt pedig arra, hogy tudomásuk szerint másutt 30 éve magyar liturgia nem volt. Ha ez így állana is, ami azonban nincs így, még akkor sem volna szabad ezt tenniük, nem pedig azért, mert a hívők lelki szükséglete ott is megkívánja a magyar liturgiát. Ezt azonban ne reméljük soha, mert püspökeink a magyar liturgia mellett tenni nem mernék s Vályitól eltekintve, nyem is akarnak, sőt a munkácsi egyházmegye kebelében egyenesen üldözik azt, aki nyíltan mer fellépni a magyar liturgia mellett. Hogy ez igaz, szolgáljon bizonyítékul a munkácsi püspök körlevele:

6946—902. Több ízben jeleztem már körleveleimben, hogy arra kell törekednünk, miszerint az egyházi szertartások az egész egyházmegyében egyöntetűen végeztessek. Erre adatom ki már évek óta a hivatalos e. m. directoriumot (szláv nyelven jelenik meg), mely egyedül irányadó s kötelező az egyházi szertartások végzésére úzve. Mintogy pedig a Melles Emil sz.-németi főesperes-lelkész által az 1903. évre kiadott „A mária-pódi osodatevő bold. Sz. Mária naptára” című naptárban az egyházi szertartások végzésére nézve készített utmutatás a hivatalos e. m. directoriumtól eltér (mert ez magyar nyelvű) azért annak használatát e. m. területén ezennel be tiltom. Ungvár, 1902. november 29.

A 7689—902. december 27-iki körlevél pedig kötelezi a papságot, hogy csakis a szláv nyelven megjelent hivatalos egyházi utmutatást (directoriumot) használja.

E sorok fényes bizonyítéka egyrészt az Ungváron uralkodó állapotoknak, másrészt a püspökök körülvevő emberek szellemének, mivel az egyházi directorium szláv nyelven van írva, így csakis szlávajku parókiákban volna használható! Ez azonban kötelező a magyar parókiákra is. S mi következik ebből? Az, hogy a püspökeink egyenesen célja a magyarajku parókiákra is visszavinni a szláv liturgiát. S mindezt eltűrjük mi, görög-katolikus magyarok, alszunk, sőt dicshimnuszokat zengünk püspökünknek. De ha majd fiaink átkot szólnak reánk azért, hogy lelkükért nem tettünk semmit akkor, amikor tehettünk volna, tűrjük el azt oly birkatürellemmel, mint ahogyan eltűrjük most

magyarságunk ellen irányuló minden rendelet végrehajtását. Ne sirjunk, ha mai reményünk nem teljesül, ne sirjunk, mert azt, amit megérdemeltünk, megkaptuk! Két kérdés előtt állunk tehát: lesz-e magyar liturgia, vagy nem? Fájó szívvel bár, de ki kell mondanom, hogy nem. Nem pedig azért, mivel Rómában úgy, mint Magyarországon, ellene vannak az ügynek, sőt a görög-katolikusok sorában is nagyon sokan vannak, akik a magyar liturgia ellen küzdenek, már pedig, ha önmagunkban van a metély, ne okozunk senkit a betegséért.

Igaz ugyan, hogy a magyar liturgiához jogunk van s e jog az Unióban világosan ki is van mondva, bár ott magyar liturgiáról még nincs szó, de még akkor nem is lehetett. Ki van azonban mondva benne az, hogy az Unióra lépett görög szertartásuk szertartásait a nép nyelvén végezhetik! Azonban Rómában nem hivakozunk az Unióra, nem a szerződés pontjainak betartását követeltük; mi könyörögtünk egy új dologért, noha ez már régi. Mi jogot kértünk, új jogot, holott a jog régi. Szóval nem tudunk élni jogainkkal, nem tudunk, vagy nem akarunk tenni, csak könyörögni tudunk, hason csuszni s az egész ügyet elodázni, holott, ha Rómában az Ungváron kötéit Unióra hivakozunk, ha leviszük a Bazilovic- és Balugyinszky-féle egyháztörténelmeinket s világosan kimutatjuk belőlük jogunkat, mivel kimutatni lehet, mert benne van, akkor Róma bitorosai elhaltatnak, ő szentsége pedig belátva azt, hogy amiért Rómába mentünk, az egy kétoldalú szerződésen alapuló jog, megáld bennünket s jogunkat elismerve, a hivatalos egyházi nyelvek sorába felveszi a magyar nyelvet is, mint nemrégiben felvette a román nyelvet.

Ezt kellett volna megtenni s akkor ma már van magyar liturgia. A világiak azonban Rómában kevés hatalommal bírnak, itt csak az egyháziak tehetnek, vagyis püspökök; meglátjuk, megteszik-e!

Még egy másik mentőeszközünk is van s az magyar népet híven szerető atyánk, felséges királyunk. Óhozza forduljunk partfogásért, hogy legközelebbi római utja alkalmával adja elő ismételtlen kérésünket, hogy a görög-katolikus magyarság lelki üdvére vonatkozó mozgalmak befejezést nyerjenek s mi élhessünk jogainkkal. Reméljük, hogy a Görög-

katolikus Magyarok Országos Bizottsága ily irányban lépést fog tenni s felséges királyunk trónja elé viszi kérelmünket, kérve őt, hogy emelje fel szavát az elhagyatott görög-katolikus magyarok érdekében. Reméljük, hogy Dorog is megmozdul s ha még ezután sem lesz semmi, menjünk aludni s hagyjuk abba az egész mozgalmat, mert minden fáradozás hiábavaló lesz...

Egy hajdumegyét görög-katolikus.

BELFÖLD

Szell Kálmán Bécsben. A Magyar Társulati Iroda jelenti Bécsből: Szell Kálmán miniszterelnök a mai délelőtti folyamán érkezett dr. Koerber osztrák miniszterelnökkel és gróf Goluchowski külügyminiszterrel. Fél 2 óraker a király magánkihallgatáson fogadta a magyar miniszterelnököt, aki délután visszautazott Budapestre.

A Mangraisták legújabb terve. Mangra Vazul és táborára sehogyan sem tudnak belenyuhodni abba, hogy a felszínről le kell tűnniök és azért mindenképp arra törekednek, hogyha nem is nővleg, de tényleg ők maradjanak a helyzet urai. A sokat omiegetett bizalmas tanácskozásokban megállapított titkos jeltől az aradi püspöki székre nem más, mint — Popea Miklós, az agg karánesebi püspök, ki ellen számtalansuk szerint már mai méltóságát tekintve, a kormány-nak kifogása nem lehetne, de aki megválasztatása esetén ugyanazt a Mangra Vazult, kit a kormány nem erősített meg, az egész egyházmegye általános vikáriusává nevezni ki. A terv mindenesetre szépen ki van eszelve, megvalósítva, mint a Kel. Ért. jelenti, aligha fog sikerülni. Az egyházmegyében ugyanis a közhangulat teljesen megváltozott. A mérvadó egyházi és világi férfiak mindinkább érvényre jut az őhajítás, hogy a Viktoria nevű aradi pénztintézetnek az egyházi ügyekben történő illetéktelen beavatkozása egyszersmindenkorra megszűnjék. E bank igazgatóságában ill Mangra is, ki e minőségében az igazgatóság tagjaival meg nem engedett terrorizmust fejt ki. Ez okozta a disharmóniát az egyházmegye vezetésében és ezt az állapotot ogia megszüntetni a február 12-iki püspök-választás, amikor is a zsinat többségének szavazata oly lérfura fog esni kinek mutja és konofláns modora hozzá fog járulni ahhoz, hogy az egyházmegyében a béke ismét helyreálljon.

KÜLFÖLD

A német birodalomgyűlés elnöksége. Jól értesult helyen biztosra veszik, hogy gróf Ballestremet újra meg fogják választani a német birodalomgyűlés elnökének és ezzel a válság meg volna oldva. Ha gróf Ballestrem elfogadja újra megválasztását, az megerősítene azt a feltételet, hogy a lemondás csak arra való volt, hogy Ballestrem bizalmi szavazatot esikarjon ki. Ez a bizalom azonban nem lesz tulságosan fényes, mert a baloldal nagy része előrelátólag üres cédulákra fog szavazni. Legalább is 80 ny cédula lesz. Egyébként a többségi pártok vezetői már tegnap fölkeresték Ballestremet, hogy megválasztása esetén felkérjék az elnökség ismételt elfogadására. A konzervatívek elnöke, Normann és a centrum elnöke, Hompesch gróf e célból meglátogatták a lakásán. Ballestrem a két ny előtt még nem nyilatkozott, de nyilván csak azért tétovázik, hogy a bizalmi szavazatot annál biztosabban megkaphassa. Az esetre, ha Ballestrem nem fogadná el a megválasztatását, a centrum vagy Gröbert vagy Rörent, vagy báró Berthlinget jelölne. A Volkszeitung értesülése szerint a többségi pártok vezetői arról tanácskoztak Ballestremmel, hogy a császári beszédeknek a parlamentben való méltatása bizonyos megszorításoknak vetessék alá és e célból az ügyrenden is változtatnának olyanformán, hogy az elnöknek joga legyen azon a téren a szólás-szabadságot korlátozni.

Lengyelek és rusznjakok. Békés szomszédságban éltek eddig Galiciában a lengyelek és rusznjakok. Az osztrák uralom dédelgette őket minden vonalon és a kapott jóéért egyik népiast sem irigykedett a másikra. Ezt a szép egyetertést most komoly veszedelem enyegeti. Néhány hónap óta ugyanis a lengyel apok gyújtó cisekben lekesztik a lengyel községeket, hogy mivel II. Vilmos német császár a Pózenben lakó lengyelek földbirtokát erőszakkal kisajátítja és oda németeket telepit, azért a lengyeleknek kárpótolniok kell magukat ott, ahol ők az urak, vagyis keleti Gácsországon, ahol a la-

ban a szerepek mind a színészek testére vannak szabva. És még valamit. Kevesebb tantíteme-mel is beérom, mint velétyársim, mert nem ebből élek, de ha az ember már annyit költött a színházra, szeretne legalább visszakapni valamit. Ha a mellékelt darab megnyeri az önök tetszését, akkor majd buzgóbban rávetem magamat a dologra.

Utóirat. Az előirt fényes butorokat az első felvonásban örömmel átengedem magánlakásomból.

Egy másik lángész, aki a hanyatló vigjáték-irodalmat tehetségébezer mérten fel akarta lendíteni, a következőket tudatta:

„Uraim! Mellékelve küldök egy vigjátékot. Hesperegni fognak. Felolvastam a kugizó-klub-bunkban. Mindenki hempergett, még az elsővnyodott Jahnke is, aki mindig nagyon szomorú, mert az anyósa nála lakik. Pedig az örökös hurutom miatt még egyalázatosan olvastam fel az egyes szerepeket. Hanem a vége! Abban a feleségem szerepel. Azt kellene önöknek ismerniök. Gyakran olvastam ugyanis, hogy élő modellek után kell dolgozni. A hős az én vérteli nagybátyám; az utalatos írtérnek föltétlenül hatnia kell, mert rettenetesen dühöngött, amiért bevetttem a darabomba. Aztán találják el, melyik alak vagyok én. Változtathatnak is a darabon, mert én nem vagyok ám olyan képzeldő, mint a többi író. A kisebb hibákat javítsák ki, kérem; ritkán megyek csak a színházba, akkor is csak a karatra, onnan pedig gyakran elmulaszt egyet-mást az ember, különösen, ha nincs messzelátója. Végül még arra is felhívom alázattal az urak figyelmét, hogy a helyesírásra nem fektettem valami nagy súlyt.”

Ilyenek voltak a többi öszinte ömlengések is. Hatszázhuszszilencő kézirat érkezett be. Meg az utolsó napon is száz esonag érkezett idegen dilettánsoktól. A szegény bírálók nyakig voltak a munkában. A direktor dühöngött a kéziratok áradata között. Rögtön felháborodott, ha

ilyestíleket olvasott: „Szinhely Ausztrália, középütt egy utatársaság jó éppen buvárharanggal”, vagy: „Első jelenet. Két jóbarát a házasságról mond éleket.” A jóindulatu szerző az éleket egészen a színészekre bizta.

Az egész nagy munka eredménytelennek mutatkozott. Akkor ráakadtak egy pályamunkára, amelynek a szerzője azt írta, hogy jutalmazzák meg a művét, öreg ember, aki szeretne egyszer „imponálni” a családjának. Es kisült, hogy ez a szerző egy gazdag nagybácsi. Az első pillanatban tündöve esóvált a fejét a gondtól sujtott direktor. Szintuzy a bizottság, amely mindenben egyetértett vele. De aztán valahogy hatni kezdett a direktorra az „öregember” kérelme. A direktor gondolt egyet. Megegyeztek, hogy egy „fiatal, eddig teljesen ismeretlen tehetségét vezetnek be”, s a bírálók élénken érdeklődtek a dolog iránt. Össze-visszahozogatták a darabot, s a munka hevében egynémely jó ötlet került elő, ugy, hogy a gyöngye művésce valamiféle formában juthatott a közönség elé.

Soha a színházban még egy nem füttyültek, mint azon az estén. Előszörüdt botrány volt. Ilyen bukásra senki nem előképzett. A közönség is jászott, éleket kiállott a színpadra a szereplőknek és tanácsokat adott nekik, hogyan bonyolítsák a darabot. Közben két habitúé, aki különböző véleményen volt, hevesen összekapott. Az egyik tragikus véget akart, a másik kiegyenlítő befejezést kívánt. A közönség azt kiállította:

— Vessenek sorost!

— Az emberek tomboltak és azt kiállították:

— Szerző!

Mindenki szemtől-szembe akarta látni ezt az alakot. A szerző azonban, aki pedig elég erősen megermett ur volt, nem jelent meg, hanem észrevétlenül eltunt egy „vészkiáraton”. A direktornak azonban sok pénz hozott a darab, mert a nagybácsi, akiért ilyen halálos kudarcot szenvedett el, általános örökösévé tette meg.

kosság kilenven százalékát a rusznyákok alkotják, ki kell sajátítani a rusznyák földbirtokot és ide lengyel parasztokat kell telepíteni nyugati Galiciából, hol a lengyel nép ugys túlsűrű. A lengyel birodalmi képviselőknek az a tervük, hogy keleti Gácsországban minden szerzett földbirtok lengyel falut állítanak, lengyel pappal, lengyel templommal, lengyel iskolával. E terv megvalósítására tartott egyik minapi gyűlésen II. Vilmos császárnak a pózeini lengyelek kiirtására vonatkozó tervére előzve, azt mondta a szónok: Amely napon eltemetik az utolsó lengyel papot, vele eltemetik Lengyelországot is. És hogy ez meg ne történjék, sőt a lengyel elem hatalma erősödjék, föl lett szólítva az egész lengyel papság, hogy régi hagyományához hiven, teljes erejéből támogassa keleti Gácsország lengyelesítését. És most az egész lengyel papság a mozgalom vezetői közé lépett. A lengyel nagybirtokosokhoz hazafias felhívást intéztek, hogy vásároljanak földbirtokot a rusznyákoktól. Ily felhívást kaptak a lengyel pénzügyminiszter és egyesek, kik razdag ember hírében állnak. A mozgalom hulláma elérték már Amerikát is, hol sok százezer a lengyel kivándorolt. Hozzájuk is megleghangy szöveget intéztek, hogy mindazok, akik az új hazában vagyona tettek szert, ne feledkezzenek meg itthonhegyott testvéreikről és azoknak küldelmeiről, kik Lengyelország feltámasztásán fáradoznak és ha még megvan bennük szenvedő hazájuk iránti szeretet, hát vásároljanak földbirtokot keleti Gácsországban. E nagyszabású programmal szemben a rusznyákok sem maradtak tétlenül. Elhatározták, hogy mindenütt, hol lengyel földbirtokosok e nyáron az aratási munkát ők fogják végezni, sztrájkolni fognak. A rusznyák radikális képviselői pedig megegyeztek, hogy a bécsi kormányának sok kellemetlenségét fognak szerezni, ha a létaljukat fenyegető lengyel sovinizmust le nem szereli. Mivel azonban csak néhány ilyen képviselő van, fenyegetésükre a lengyelek nem nagy súlyt helyeznek.

HIREK

Budapest, január 25.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Január 15-ikén új előzetes nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Estély Frigyes főhercegnél.** Pozsonyból táviratozzák: Frigyes főherceg és neje helybeli palotájukban ma fényes estélyt adtak. A családtagokon kívül jelen voltak *Dourbon Elás* pármal herceg, *Mária Anna* főhercegnő vőlegénye, továbbá a polgármester és helyettese, báró *Horecsky* Ferenc címzetes püspök, *Zandt* Ödön plébános, a helybeli főúri családok tagjai, a tábornoki kar és a pozsonyi 9. hadtest valamennyi csapat-parancsnoka. A fenségek cserét tartottak, miközben irissitőket szolgálták föl a vendégeknek. Tánc nem volt. Az estély fél 10 órától fél 12-ig tartott.

— **A főrendház elnökének ebédeje.** Gróf *Csáky* Albin a főrendház elnöke ma este a Nemzeti Kaszinó földszinti termében ebédet adott amelyen résztvettek: *Ervasz* Kelemen, a főrendház alelnöke, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Lathóczy* Imre a közigazgatási bíróság alelnöke, *Császka* György kalocsai érsek, gróf *Szechenyi* Béla koronáz, gróf *Szechenyi* Bertalan, báró *Prónay* Dezső, gróf *Degefeld* Pál, *Latinovics* János, *Kornfeld* Zsigmond, báró *Kemény* Kálmán, *Gaál* János, *Béla-váry-Burchara* Konrád, *Gyulai* Pál, *Johai* Mór, báró *Nyáry* Jenő, báró *Redl* Béla és *Szabó* Miklós.

— **Ünnepelt megyei főorvos.** Boglárról jelentik: dr. *Telegdy* Zsigmond körorvos és tiszteletbeli megyei főorvos működésének 40 éves évfordulóját szép ünnepségek keretében ünnepelték meg a somogyi megyei Boglárán a megyebeli és fővárosi notabíliások, valamint a környék lakosságának részvétele mellett. Az ünnepély a kaszinó helyiségében folyt le, ahol *Piachner* Sándor, a lengyelöltői járás főszolgabírája nyújtotta át szép szavak kíséretében a királyi kiüntetés, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. *Szalanczy* tiszteletbeli megyei főorvos a megyei orvoskar nevében, továbbá a Déli Vasút, a helybeli közönség előjáróság küldöttéleg üdvözölték az ünnepelt. Ezután a kaszinó *Simon* Jakab budapesti tiszteletnemes előktele alatt diszkógyűlést tartott, amelyen dr. *Telegdy* Zsigmond érdemeit egyzkönyvvel örökítették meg. A diszkógyűlést bankett követte amelyen a köztisztviselőkben álló orvost számos felköszönésben ünnepelték.

— **Roosevelt balesete.** Újabb baleset érte egy washingtoni távirat szerint *Roosevelt* elnököt. Botvirágy gyakorlat közben az elnök esztűrtökön oly erős ütést kapott csuklójára, hogy most ágyban fekvő beteg.

Tegnap a sérült kéz javult állapotot tüntetett fel. Az elnök alkalmasint néhány nap alatt teljesen felépül.

— **Dámád Mahmud holtteste.** Brüsszelből táviratozzák: Mint hogy a szultán azt kívánta, hogy sógora, a számkivetésben elhunyt *Dámád Mahmud* basa holttestét Konstantinápolyba szállítsák és az elhunyt fiait ezt nem akarják megengedni, az itteni török nagykövet a polgári bírósághoz fordult, mely holnapután fog ez ügyben dönteni.

— **Kovács Albert állapota.** A Szent István-kórházban beteg lenvő *Kovács* Albertet ma délután gróf *Apponyi* Albert képviselőházi elnök látogatta meg, fél óráig időzött a betegnél és vele nagybórára politikai dolgokról beszélgetett. Gróf *Apponyi* Albert távozásakor beírta nevét a vendégkönyvébe.

— **Hauszmann tanár ünneplése.** A Magyar Építőművészek Szövetsége tegnap igen látogatott ülést tartott. Az ülésen a Szövetség tagjai lelkesen ünnepeleik *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanárt, a Szövetség első mesterét, abból az alkalomból, hogy harminc éve tanára a műegyetemnek.

A napirend előtt terjesztette elő *Tory* Emil hosszabb megokollással azt az indítványt, hogy a Szövetség, amely személyes kultusz elvöl nem liz, iktsága jegyzőkönyvébe afelett érezt örömet, hogy első mestere *Hauszmann* Alajos ez évben lőtölte be műegyetemi tanárkodásának harmincadik esztendejét. *Tory* vezolvá a Műegyetem történetét, ismertette, hogy milyen lényes szerepet lőtölte be *Hauszmann* tanárkodásával. Az indítványt a szövetség tagjai lelélvél, percekig tartó éljenzéssel és tapsal fogadták, ezzel mutatván szeretüket és tiszteletüket vezetőjük iránt. *Hauszmann* tanár megatvá mondotl köszönetet a tüntetésért, mely kedvesen enyhíti, ugymond, azt a szomorú tudatot, hogy mikor az ember harminc éve főiskolai tanár — bizony már megette kenyérének javát. A tanár beszédét lelkes éljenzéssel fogadták. — Az ülés további folyamán tagtelvével volt, majd folytaták a tervezett tegyelmi szabályzat tárgyalását, mely igen érdekes vitára adott alkalmat. A vita anyaga *Körösi* Albert előadása volt, melyet megelőleg kinyomatva küldtek szót, és mely előreláthatólag még több ülést fog foglalkoztatni.

— **Az Országos Tüzoltó Szövetség** gróf *Szechenyi* Viktor elnöklete alatt ülést tartott, melyen felolvasták *Szell* Kálmán belügyminiszter rendeletét, mely az ez idei közigazgatási vagy jegyzői tanfolyamokra előadókul a következőket nevezte ki:

Dr. *Szily* József, *Breuer* Szilárd és *Markusovszky* Bélát a fővárosba, *Mihálik* Bélát Kassára, *Lukács* Gyulát Máramaros-Szigetre s Marosvásárhelyre *Publik* Ernőt Debreczenbe és Nagybecskerekre, *Vida* Pált Pécsre, *Barabás* Istvánt Szombathelyre, *Szabó* Gyulát Pozsonyba és *Poll* Rezsőt Kolozsvárra.

Elhatározták továbbá, hogy felkérlik a kormányt, hogy a július hóban tartandó londoni kongresszusra és kiállításra küldjön ki képviselőit. Bejelentették, hogy az 1904-ben tartandó nemzetközi tüzoltó kongresszus megtartásának helyétül az összes nemzet Budapestre szavazott és így azt a fővárosban tartják meg, ha a kormány és a főváros annak költiségeihez hozzájárul. A költiségeket az önkötség hozzávetőlegesen 35.000 koronában állapította meg.

— **Nyilatkozat.** Felkérték bennünket a következő sorok közlésére:

Mihogya azt hallom, hogy az *Apponyi*-féle emlékirat bírálpi közzétételével engem is kapcsolatba hoznak, ki kell jelentenem, hogy január 8-án este *Abbaziába* utaztam s onnan csak január 23-án délelőtt érkeztem vissza. Ez az egy lény is megmondja, hogy a közzétételben sem közvetve sem közvetlenül semmiféle részt nem vehettem. De az emlékirat létezéséről különben sem volt tudomásom mindaddig, míg a hír apokból nem értesültem arról. Budapest, 1903. január 25-én. Dr. *Acsády* Ignác s. k.

— **A főiskolák látogatottsága.** A hivatalos lap mai száma kimutatást közöl a hazai főiskolákon a jelen tanév első felében beiratkozott hallgatókról. E szerint a *budapesti tudományegyetemen* 6277 hallgató iratkozott be, 337-el több mint a mult év megfelelő időszakában. A *hitvani* karon beiratkoztak 91-en (tavaly szintén 91), a *jogi karon* 3941 (+57) az *orvosi karon* 1727 (+64), a *bölcsészeti karon* 1381 (+190). A *kolozsvári tudományegyetemen* a beiratkozott hallgatók száma 1764 (+162), ebből a *jogi karra* 1181, az *orvosi karra* 134 a *bölcsészetre* 264, a *természettudományi karra* 144 esik. A *műegyetemen* 1617 hallgató iratkozott be (—92). A *jogakademiák* hallgatóinak száma a következő volt: *Nagyvárad* 264, *Pozsony* 194, *Kassa* 190, *Eger* 105, *Pécs* 181. *Máramarossziget* 139, *Debreczen* 264, *Kecskemét* 135, *Sárospatak* 77, *Eperjes* 212. A létszám jelentékenyebb változást nem mutat.

— **Egy öngyilkos levele.** Egy stubnyai tudósítás alapján. „Öngyilkosság a vasuti állomason” címen megírjuk, hogy *Klein* Nándor tescseni kereskedő családipariparvult ma az agyondölte magát a stubnyai úrdö állomáson és mála taát levélben azt mo dja hogy két gyereket saájára de feleséget nem. Az öngyilkos sógora e közörsre kijelenül, hogy a birnek téves információ az alapja. mert az életut levélben a halál okáról egy szóval sem tett említést s a legszívelebben bucsuzik a feleségéről és megatból hangyon bocsánatot kér, hogy szerencsétlen spekulációk miatt kénytelen a halálba menni.

— **Három színész halála.** A párisi lapok jelentik *Liarrité*ből: A *bordeauzi városi színház* három színészét, akik vendégzereplésre jöttek ide, reggel sétaközben egy rohanó hullám elragadta és a tengerbe lökte. Eddik hiába keresték őket.

— **Gajzágó Manó halála.** A budapesti büntető-törvényszék egyik legrégibb s legkedveltebb bíráját gyászolja *Gajzágó* Manó királyi ítélőtáblai bíróban, aki, mint jelentettük, szombaton délután 54 éves korában, négyhavi betegkedés után meghalt.

Az elhunyt bíró Szamosújvárott született 1848 november 29-én. Tanulmányait 1871. évben végezte a budapesti egyetemen s a következő évben már állam-szolgálatba lépett. A budapesti törvényszéknél 1873. évben aljegyző lett, 1877. évben pedig abíró. Tíz év múlva, 1887. évben került a büntető járásbírószághoz, amelynek oszakham vezetője lett. 1-95. évben címzetes táblai bíróvá nevezeték ki. Az új bünyádi perrendtartás életbelépte alkalmával 1900. évben áthelyeztetett a büntető-törvényszékhez s itt a felebbviteli tanácsnak lett egyik elnöke. Mint bíró mindenkor lelkiismeretes és nagyon jószívü ember volt. Ez év október 16-ikén maradt ki hivatalából betegsége miatt. Tegnap, szombaton, halála napján délután 2 órakor meglátogatta őt *Zsitvay* Leó, a törvényszék elnöke, akitől nagy érdeklődéssel kérdősködött hivataláról, előadva a jövőre vonatkozó tervezeéseit. Beszélgetés közben azonban már érezte, hogy ezen tervek megvalósítását ő már nem éri meg s egy-egy lemondást sejtető jóhész röppest el ajkairól. *Zsitvay* távozása után alig két óra múlva már kiszervelett.

Elhunytát özvegyén kívül három gyermeke gyászolja.

Haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak egy a maguk, mint az összes rokon-ság nevében mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a szeretett férj, leggyöngédebb apa, testvér s rokon, *Gajzágó* Manó kir. ítélőtáblai bíró tolvó évi január 24-én délután 1/2 órakor, 54 éves korában, házasságának 25-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése január hó 26-án délután 3/4 órakor lesz a VIII., *Mária-utca* 29. szám alatti gyászszobából a *Kerepesi-úti* temetőbe.

A budapesti büntető-törvényszék elnöke ma több bíró kíséretében kondoleált a törvényszék bírói kará nevében az özvegynek. Bírói társai s a járásbírószág, valamint a budapesti kir. ügyészség tagjai testileteleg részvesznek a temetésen. A törvényszék ezenkívül külön gyászjelentést ad ki és koszorút helyez elhunyt bírájának sírjára.

— **A hasonlatosság átsa.** Mulatságos jelenet játszódtott le a minap, egy pétervári lap szerint: Moszkvában. Egy fiatal ember sétált egy hölgygyel karonfogyva az utcán; a fiatal ember külseje sok hasonlatosságot mutatott *Gorkij* Maximéval, a nagy orosz íróval. A járókelők tömegéből egy fiatal leány hirtelen hozzáróhant és így szólította meg:

— Nagy *Gorkij*, fogadd ezt a csókot nagyszerű drámáért, az *Eljeli* menedékért!

E szavakkal álétele a mítem sejtő fiatalembert és az összeszerődött nép előtt egy hatalmasat cuppantott a fiatalembernek a hidegtől kipirult arcára. Az a *Gorkij* hölgye azonban, aki nyilván jogainak megsértés-ét látta a csókban, lélemlente esernyőjét és többször végtigvágott vele a csókszomjaz leányzón. De ez sem volt rest; szintén igénybe vette esernyőjét, ugy hogy valóságos harc lejódött ki a léltékeny nő és *Gorkij* tanakus tisztelője közt. A legérdekesebb a dologban az, hogy a *Gorkij*nak hitt embernek szintén kijutott az ütésekből, amikor csillapítani próbálta a küzdő nőök haragját. Az igazi *Gorkij* talán egy erkölcsdrámát ír e komikus történetből.

— **Halalozás.** *Váczi*ról jelentik, hogy dr. *Steiner* Márton orvos vasárnap reggel háromnegyed 7 órakor ott meghalt. A boldogult 74 élet évét és ez az élet valkban az emberiség szolgálatában teit el. Vác és egész környéke a legközsziműbb szeretettel vette körül az öreg orvost, aki kerek 45 év óta praktizált *Vác*zon. Egyesek lélek, derék ember volt, aki orvosi kötelességet ön elaidózással teljesítette. Amikor 40 éves orvosi jubileumát ünnepele meg a város, a főváros orvosi köréből is sokan rándultak *Vác*ra a jubileumra. Halálát, mely széles körökben keit részvetett, nagy rokon-sága és barát fia. *Steiner* Jenő, az *Első* Magyar Általános Biztosítótársaság ötszötviselője. *Sajó* Adádr bírlapírórtársunk és dr. *Steiner* Laos, a m. kir. meteorológiai intézet asszisztense gyászolja. A boldogult örögratul hétfőn dé után 3 órakor temetik *Vác*zon.

Pozsonyban ma délután temeték *Andrássy* Norbert nyugalmazott alezredet, *Haynan* tábornok volt hadsegédét, aki százezer koronát kitevő vagyonát végrendeletileg *Pozsony* városára hagyta a polgármester és a tanács által meghatározandó közörsre. A temetési szertartást *Zandt* Ödön városi plébános végezte. A halottasköcsi után a polgármester haladt a tanács és a törvényhatóság bírtóság élen. Ezenkívül nagyszámú közönség és nonvédtiszt kísérte a halottat utolsó útjára. A katonai kíséretet a helybeli hadszászálék szolgáltatta. Az egész temetési menet a hat húzta a városbáza tornyának nagyharangját. A városi tanács az elhunytól halotti maszkot készíttetett.

A *Bécsben* tegnap elhunyt *Oppenheimer* Lajos zeneiőr *Pozsonyban* született és 1843-ban mint az *Ostdeutsche Post* szerkesztője részt vett a viharos esztendő mozgalmaiban. Kültőirdre kellett menekülnie élen a contumaciám halálra ítélték. 1852—64-ig *Budapest-*

ten élt és aztán a király kegyelme folytán visszatérhetett Bécsbe. Egyike volt azoknak, akik 1859-ben megalapították a bécsi *Concordia* írők és hírlapírók egyesületét.

— **Gyári tűz Ujpesten.** Az újpesti *Első Magyar Pamutfő- és Szövőgyár* gépházában a hétfői kora reggeli órákban tűz ütött ki. A tűz nagyobb pusztítást nem végezhetett, mert a gyorsan rekvirált tűzoltóságuk sikerült azt hamarosan oltani. A kár jelentéktelen.

— **A Dunáról.** A hideg ma valamelyest engelelt s átlag — 7 fokon áll. A Dunán tegnap óta alig történt változás, amennyiben a hajai jég még áll, a jég mindenütt zajlik. A víz tegnap óta 9 centiméterrel esett s mai magassága 121 centiméter. A Duna mellékölöknak jég- és vízviszonyában változás nem történt s veszedelmel sehol nincsen.

— **Drága mulatság.** Nagy Péter szolga a minap drágán fizette meg az árát egy görbe északának. *Szelei József* kocsisal betértek a Róppentyű-utcában levő *Tündér-szálló*ba, ahol hamarosan hozzájuk szegődött közös ismerősük, *Tikál János* vasestergályos-ségű is. A szálló kávéházában csakhamar nagy murit csaptak és amikor már emelkedett volt a hangulat, *Szelei* németül figyelmeztette *Tikált*;

— Nagy Péternél sok pénz van! Lehetne vele valamit csinálni!

Megállapodtak abban, hogy leitatják a szolgát és kifosztják. A beszélgetés németül folyt, amiből Nagy egy szót sem értett. Türelmetlenül szólt pajtásaira:

— Miről beszéltek annyit németül, amikor tudjátok, hogy nem értem.

Tikál nevetve válaszolta:

— Szelei jó viccet mondott!

Ezután egymásután kerültek az asztalra a borok, amiből alaposan beruggott Nagy. Később rávetették Nagyt, hogy béreljenek egy szobát, ahol nyugodtabban folytathatják az ivást. Amikor a különbszobában voltak, *Szelei* átülte Nagyt:

— Barátom, nem is hiszed, hogy mennyire szeretlek — mondotta, de ezalatt már kikapta Nagy hátsó zsebéből a pénzeszközét, amelyben 680 korona volt és *Tikál* kezébe oszti, aki nyomban megugrott. A lopást csak hajnalban vette észre Nagy, de feljelentésére *Szeleit* még másnap elvitte a rendőrség. *Tikált*, aki rovatot mutat, egyéb büncselekmények miatt is keresik, 22 éves vasestergályos, nyomozza a rendőrség. Nagy pénze is nála van.

— **Elfogott pénzhamisítók.** Veszedelmes pénzhamisító-banda nyomára jutott a győri rendőrség, amely a banda egyik tagját *Mayer István* személyében el is fogta. A nyomozás során megállapították, hogy a pénzhamisító-banda egyik tagja Budapesten hozza forgalomba a hamisított pénzt. A győri rendőrség értesítésére a rendőrség az éjszaka letartóztatta *Dray János* 28 éves rovtomultu pénzbeszedőt, aki Práter-utca 66. szám alatt lakott. A lakásán bűnaitanosan jól hamisított ötkoronásokat találtak. Anyyira sikerült a hamisítás, hogy a pénz csengése is hasonló a valódiéhoz. Azt valja, hogy a hamisításban nincs része. A Győrben letartóztatott *Mayer* azzal bízta meg, hogy a hamisítványokat hozza forgalomba. A rendőrség folytatja a nyomozást.

A párbaj ellen.

Budapest, január 25.

Az az előkészítő bizottság, amely a párbajellenes magyar ligának létesítésén fáradozik a fővárosban, ma délelőtti értekezletet hívott össze, hogy a megalkulási módjait megbeszélje. Az értekezletre, mely a VI. kerületi előjáróság üléstermében folyt le, igen szép számmal jelentek meg az érdeklődők és az ott elhangzott felszólalásokból most már kétségtelen, hogy a liga hamarosan meg fog alakulni.

A megjelentek között voltak: *Rakovszky István*, a számszék elnöke, *Vászonyi Vilmos* és *Benedek János* országgyűlési képviselők, dr. *Taufer Vilmos* udvari tanácsos, *Szerényi József* és *Ambrozovics Béla* miniszteri tanácsosok, dr. *Heil Fausztin* közigazgatási bíró, *Kossutány Géza* és kistaludai *Lipthay Kornél* táblai bírák, dr. *Lichtenberg Kornél*, *Zipernovszky Károly* egyetemi tanár, dr. *M. Lupesco ügyvéd* (Páris), *Hajós Izsó*, a nagyváradi liga kiküldöttje, *Havass Rezső* és dr. *Adler Zsigmond* kir. tanácsosok, *Orvay Lipót* országos levéltáros, *Edey-Ilés Károly*, dr. nagyiványi *Fekete Gyula* törvényszéki bíró, *Máttyus Arisztid*, *Rózsavölgyi Manó* és dr. *Szalay Mihály* ív. bizottsági tagok, dr. *Schulek Géza*, dr. *Klein Fülöp*, *Kende Lajos*, dr. *Róza Vilmos*, *Katscher Lipót*, *Rév Zsigmond*, dr. *Donáth József* és még számosan.

Az értekezletet *Zipernovszky Károly* műegyetemi tanár nyitotta meg, akinek indítványára nagy lelkesedéssel *Rakovszky István*, a számszék elnökét választották a gyűlés vezetőjévé.

Rakovszky István azt a reményt fejezte ki, hogy sikerüljön fog a társadalom előkezségét a mozgalom vezetésére megnyerni. A párbajminta csökkentésének avagy végleges kiirtásának feladata mindenestre igen nehéz lesz, annál is inkább, mert felszeg társadalmi viszonyaink és büntetőtörvényeink házagosága ugyszólván rákényszerítik az embert a párbajozásra. Eppen ezért eredményt csak úgy lehet majd elérni, ha a társadalmi életet purifikáljuk és törvényeink illető szakaszainak módosítását kivívjuk.

Ezután *Gergely Ede* főtitkár bejelentette, hogy *Zsitnyasi Mihály* államtitkár, *Gajári Géza* és *Gracza György* betegséggel mentették ki elmaradásukat, majd röviden ismertette a mozgalom egyes fázisait.

Dr. *Lichtenberg Kornél* egyetemi magántanár ezután érdekes szabad előadásban vázolta a párbajellenes nemzetközi mozgalom mai helyzetét. Franciaországban, Németországban a liga már szervezve van, ugyszólván Ausztriában is. ahol *Wekersheim* osztrák honvédelmi miniszter maga is főemelte szavát a párbaj ellen. Mindezen országokban magasrangú katonatisztek sem idegenkednek a ligába belépni, Angliában a párbajt rég eltörölték a törvény szigorja a hadseregből pedig *Albert* hercegnek egy rendelete irtotta ki. Amerikában nincs párbaj, ott a becsületértől pénzbeli kártérítésre itélik, amely olykor éppen nem csekély összeg. Oroszországban és Oroszországban most szervezkednek nagy lelkesedéssel s a mozgalomban a katonák is erővel vesznek részt. Beigunban, amióta szigorú büntetéssel sújtják, nem létezik a párbaj. Svédországban, Norvégiában, Svájcban, Dániában nem is ismerik. Nincsen párbaj a perzsnál, a japánoknál, a kínaiaknál. Ideje tehát, hogy nálunk is a legerősebb mozgalom induljon meg a középkori barbár szokás kiirtására. Indítványozza hogy az értekezlet küldjön ki egy szűkebbkörű bizottságot, amely a magyar liga megalakításának előmunkáit mihamar befejezze és egy újabb értekezletnek előterjeszse.

Dr. *Lupesco* párisi ügyvéd, a francia liga tagja, aki átutazóban van Budapesten, francia nyelven és ritka ékeszszóval üdvözölte az alakulóéletben levő magyar ligát. Erős szavakkal kárhoztatta a párbaj intézményét, amelyet éppenséggel nem tart a bátorság megnyilatkozásának. Egészen más tettekben nyilvánul a bátorság. Példaképpen ilbozta *Zolát*, aki merészen, bátran szembeállott a közvéleménnyel, hatalmas pártokkal, magával az igazságszolgáltatással csak azért hogy az igazságnak érvényt szerezzen. Ez az igazi bátorság és nem a párbaj, melynek a bátorsághoz semmi köze sincsen. Beszédét a jelen voltak lelkesen megénezték.

Dr. *Szekely Gyula* néhány konkrét esetet sorolt fel a párbaj igazságtalan voltáról és olykor igazán tragikus kimeneteléről.

Kovács János, az egyetemi ifjuság körében felállított beszélgetők kezdeményezője, élénkes között jelentette ki, hogy a hadseregnek amelyet a társadalom tart enny, nincsen joga pressziót gyakorolni a társadalomra.

Dr. *Havass Rezső* egyik célra vezető eszköznek tartja a klubokban való beszélgetőbizottságot.

Kossutány Géza táblabíró, aki szóval és írásban már 20 éve küzd a párbaj ellen, lelkesen buzdít a verbírószék ellen, amelyet ostobaságnak tart.

Dr. *Vászonyi Vilmos* országgyűlési képviselő kifejti, hogy a párbajellenes mozgalom már 1894-ben nagyobb hullámokat vert nálunk, de sajnos, egy-egy tragikus kimenetelű párvádal mindig lángra lobbantja a kedélyeket, de azután a tűz ismét lelohad. Figyelmeztet hogy a párvádal ellen való párvádalban nem menjenek első vérre, hanem küzdenek a végkimerülésig. Az elokvens szónokot megénezték.

Dr. *Adler Zsigmond* kir. tanácsos rövid felszólalása után megalakították végül a szűkebb bizottságot, melynek a Béke-Egyesület választmányán kívül tagjai lettek: *Rakovszky István*, *Seyfried József*, *Edey Ilés Károly*, *Polónyi Géza*, *Kossutány Géza*, *Taufer Vilmos*, *Ambrozovics Béla*, *Bónitz Ferenc*, *Kenedi Géza*, *Szerényi József*, dr. *Szalay Mihály*, dr. *Horváth Gyula*, *Benedek János*, *Vászonyi Vilmos*, *Kunz Jenő*, dr. *Havass Rezső*, *Kovács János*, *Gyomai Zsigmond*, *Biró Benedek*, *Lipthay Kornél*, *Nagy Ödön*, dr. *Szilágyi Sándor* és dr. *Heil Fausztin*.

Két kaszinó közgyűlése.

Budapest, január 25.

Sok év óta bevett szokása az ország két legelőkelőbb klubjának, a *Nemzeti* és *Országos Kaszinó*nak, hogy egy napon, január utolsó vasárnapján tartják közgyűléseiket. Így volt ez ma is. A *Országos Kaszinó*-ban a jövő héten lesz a *Széchenyi-lakoma*, amelynek ünnepi szónokául gróf *Mailáth József*-et kérték föl, az *Országos Kaszinó*-ban már ma megvolt az áldomás melyen s ép lelkűszóntott mondta *Wekerle Sándor* és *Gulner Gyula* államtitkár.

(Nemzeti Kaszinó.)

A *Nemzeti Kaszinó* ma délelőtt 11 órakor tartotta *Kossuth Lajos*-utcai palotájában 76-ik rendes évi közgyűlést. A kaszinó intéző igazgatója, gróf *Zselénszki Róbert* ajánlatára a közgyűlés elnökövé *Bowiczky Ferenc* pestmegyei főispánt választotta meg, kinek rövid megnyitó beszéde után *Ilk Mihály* egyesületi titkár felolvasta az igazgatóság évi jelentését.

E jelentés szerint a kaszinóknak az elmúlt évben 2 tiszteleti, 67 rendes és 8 rendkívüli, összesen 697 tagja volt; évközben elhunyt 19 tag, kiknek helyébe 27 új tagot vettek fel. A könyvtár fejlesztésére 3079 koronát fordítottak; ez összegben beszerzett a kaszinó összesen 563 kötetet s ezel együtt a könyvtár 22407 kötetet tartalmaz. Hírlapok és folyóiratok beszerzésére 55 68 koronát használt fel a kaszinó, 90 hazai és 86 külföldi, összesen tehát 176 lap és folyóirat állott az olvasóteremben a tagok rendelkezésére. Az igazgatóság a kaszinó belső berendezésének csinosítása mellett különös gondot fordított arra, hogy a kaszinó élet mentül olosobbá tegye s ez irányban a könyha és pinco áraitnak lényegesen olosobbá tétele által nagy eredményeket ért el, más tekintetben pedig óda törekedett, hogy a kaszinó adóssághoz megmenekedvén, tagjai kényelme érdekében mentől többet áldozhasson s ez

évben sikerült is függő kölcsöne hátralékát teljesen törleszteni. A közgyűlés megadványt e felmentvényt a múlt évi zárszámadásokra nézve, elfogadta az 1903-ik évre betervezett költségvetést, mely 309,545 korona bevétellel szemben 256,020 korona kiadást és így 53,425 korona többletet irányozt elő, melyet jelzálogleg kölcsöne törlesztésére fog ordítani a kaszinó.

Előttebb vitát kellett a költségvetés utolsó tételére, mely három automobil beszerzésére 30,000 koronát irányozott elő: *Kautz Gyula* indítványára azonban az összeg a költségvetésből törölletet s az ügyet kiadta a pénzügyi bizottságnak azzal az utasítással, hogy magát automobil-téren szakértő tagokkal készíttvén, az ügyet minden oldalról tanulmányozza s azután tegyen jelentést arról a választmányának; addig is az igazgatóságot felkérték, hogy lépjen érintkezésbe valamely automobil-gyárossal, aki esetleg próbáképén saját rizikójára hajlandó volna a kaszinó számára egy-két automobil járni.

Időközben a *Losonczy* Ödön elnöklete alatt megalakult szavazatszedő-bizottsághoz beadták az igazgatóság 3, illetve a választmányi alapszabályszerűleg kilépett vagy meghalt 19 tagja helyének betöltése végett a szavazatokat, az eredményt azonban csak a február 1-én délután 5 órakor tartandó folytatódagos hitelesítő közgyűlésen fogják kihirdetni. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a *Széchenyi-lakomát* folyó évi február 1-én délután 6 órakor tartják meg s ez alkalommal gróf *Mailáth József* fog emlékbeszédet mondani.

(Országos Kaszinó.)

Az *Országos Kaszinó* idei rendes közgyűlést délután 4 órakor tartotta meg saját palotájában körülbelül 250 tag részvételével. A közgyűlés elnökéül közfelkiáltással báró *Dániel Ernő*t választották meg, ki a bizalmat megköszönve, elfogadta az elnöki székelt. Ezután az igazgatóság évi jelentését felolvastottak jelentvén ki, az igazgatóságnak a felmentvényt megadták és az 1903. évi előirányzatot elfogadták. Az évi jelentés szerint a kaszinói szolgásményzet ezuntul ötödéves pótlékokban és nyugdíjban fog részesülni. A választás megejtetvén új választmányi tagok lettek: *Barcsy János*, dr. *Beniczky Lajos*, báró *Márjássy János*, *Miklós Ödön*, *Tarkovich József*, *Voinich Oszkár*, *Doboczy Ignác*, *Lyszynai Dankó Tihomér*, *Rakovszky Géza*, gróf *Apponyi Albert*, gróf *Széchenyi Béla*, *Vértessy Ferenc*, *Ugron Akos*, *Karap Ferenc*, *Nagy Ödön*, *Rudnyánszky Béla*, *Póttayok*: *Hegedüs Ferenc* és *Hajós Menyhért*. Végül dr. *Wekerle Sándor* igazgató köszönetet mondott a közgyűlés elnökének a közgyűlés tapintatos vezetéséért.

A közgyűlés után esti 9 órakor a kaszinó termében társasvacsera volt.

Az első lelkűszóntott báró *Dániel Ernő* mondta, ismertetve a kaszinó társadalmi hivatását, a kaszinó igazgatóira, *Wekerle Sándorra* és *Gulner Gyulára* üritette poharát.

Most *Wekerle Sándor*, a kaszinó igazgatója állt fel szóra!

Örül, ugymond, hogy a rokonszenv és együttérzés egy hatalmas társadalmi tényezővé fejlesztette ezt a kaszinót, amely hogy én aprópénzre váltom fel azokat a nagy eszméket, amelyek elnökünk mondott, hogy a nemes törekvések tisztultak, a közfellegősnak lett menedékházává. De legyünk tisztában uraim, hogy azok a nagy erők, amelyek a közéletet, sőt magát a politikai életet mozgatják és abban megnyilvánulnak, a társadalomban és annak tényezőiben gyökerestek. Ha tiszta vízből fakadnak, édes gyümölcsöt teremnek, ha szikkadt, poshadt vízben fakadnak, akkor mérgeggé válnak. Ovjuk meg azért, t. uraim, a mi vizünket a szikkadástól és törekedjünk arra, hogy tiszta legyen a társadalom.

Mi mint társadalmi tényező nem mehetünk túl azokon a határokon, amelyeken túl a nagy közélet kezdődik, de akkor, amikor azt látjuk, hogy e határon túl mezdőkön igen sok mérgevirág terem, mikor azt látjuk, hogy sokan és ismét sokan nem saját erejükből, nem saját erőnyelmeiből, hanem mások erejükből és erejükből kisebbítésében keresik fötörkedésüket, mikor azt látjuk mint állandó és új törekvést, hogy nemcsak a kőnapi gladiátorokat, hanem a magasabb eszméket harcolókat is te lehet terelni a küzdőtérre, akkor lehetetlen, hogy a dekadencia eme szomorú napjaira ne gondoljunk, mikor a nemes törekvéseket az egyéni harcok váltják fel, akkor újra és újra fel kell tennünk magunkban, hogy e nagy társadalmi tényező kivége a maga részét a közélet tisztaságának megóvásában, akkor azt a fiatal nemzedéket, amelyet itten bevezetünk a nyilvános életbe, azzal a jó tanácsosul kell utra bocsátani, hogy saját erejében, saját tetteiben, saját önzetlenségében és tisztességében és ne a mások tetteinek kicsinylésében és gyengeségében keresse boldogulását, (Lelkes éljenés.) akkor nekünk arra kell törekednünk, hogy ez a kaszinó igazán legyen a nemes törekvéseknek, a legelőkelőbb és emelkedettebb irányoknak és kényességig menő tisztességnek melegálya, akkor azt a kérészt kell intőznen a fiatal nemzedékhez, hogy ezeket a jó tanácsokat írják be utelvéltükbe, midőn a nyilvános élet küzdterére lépnek; akkor az én munkatársaimhoz, a kaszinó választmányához és különösen azok újból megválasztott tagjainhoz, akikben a közélet számos jelesét tisztelhetem, azt a kérészt kell intőznen hogy segítsenek nekem ennek az emelkedett iránynak a kaszinó körében való megóvásában és fejlesztésében. mert ha nagygyá és hatalmasá tudjuk tenni azt az áradatot, amely a társadalmi határokat:

elhagyva a politika határaitá kiép. akkor ez a nagy áradat a belelül szennyvizet meg fogja tisztítani. ellenkező irányokat követve a tiszta víz is elvész a szenny vízben. A kaszinó ezen emelkedet szellemére, ennek megóvására emelel poharamat. (Leikes eljenzés.)

A következő szónok **Gulner Gyula** államtitkár volt. O annak a szerény repkénynek igénvével szólal fel, amely megújodva egész ragaszkodással oda tapad az erős tölgyhöz, követve annak növést, nem irigykedve, de örülve annak minden sikerén. A kaszinó alapkövét lerakók, a kaszinó közselémet irányítók, akik gondolkodásukat, karakterüket rásütötték az egész intézményre, azok lassankint loagnak, de akik még életben vannak az alapítók közül, azokat öröm és lelkesedés tölti el afelett, hogy nem változott az eszme, amelyet ők hirdettek, s ma is azt tartják szűnek, jónak, nemesnek, amit ők vallottak. Ez biztosítja ennek a kaszinónak a fennállását, amely mint kis patak kezdte pályatúását s ma mint hőmpölygő folyam áll előttünk, amely az ország nemes gondolkodásu, hazafias értelmű férfait felveszi magába és őket a közvélemény irányítására használja. Ma mar ezzel a kaszinóval mindenkinél, aki ez országban bármit tenni akar, vagy bármit tenni céloz, számolnia kell; nem politikát ért ez alatt, mert a politika ezekből a termékből ki van zárva, de az ország közvéleményének alakulásában minden közkérdésnek megvitatásában, minden az országot is érdeklő nagy kérdésnek megbeszélésében e kaszinónak, nem mint olyanának, de az egyének véleményét meg kell hallani. Es ez így van jól.

Az Országos Kaszinó minden közgyűlése mindig egy manifesztációja annak, hogy az Országos Kaszinó él, élni tud, élni akar. Báró **Daniel Ernőre**, a mai közgyűlés elnökére üríti poharát. (Leikes eljenzés.)

Számos feleköszöntő hangzott még el a Kaszinó igazgatóitól élteve.

SZÍNHÁZ, ZENE

Az Operaházban holnap, hétfőn nincs előadás, a **Várszínházban** **Ada** kerüli színe **Flattné Ney Hermin**, **Paolozsáé, Kárpát, Broulik Ney David Mihályi** és **Ney Béla** közreműködésével. Kedden az Operaházban az **Alarcobalt** adják.

Az Órnagy ur — a Magyar Színházban. A Vignszínház kedvett bohózatát, az **Ornagy urat**, kedden, e hó 27-én a Magyar Színházban játszza el a Vignszínház személyzete. A darab abban a szerepeltetésben kerül színe, amelyben eddig már 66-szor került színe. Labourdette Órnagyot **Hegedűs Gyula**, Pauletet **Varsányi Irén**, Champeaux **Góth Sándor** adja.

A Lipótvárosi Kaszinó művészestélye. A Lipótvárosi Kaszinó 31-én, szombaton este 9 órakor művészestélyt rendez, amelyen **W. Kramer** Teréz operanékesnő, **Demuth Lipót** udvari énekes és **Huberann Boniszláv** hegedűművész működik közre. Jegyeket az eszére 23 és 29-én 2-3 és 6-8 óra között lehet kiváltani.

Hangverseny a katolikus körben. A budapesti katolikus körben ma délután 6 órakor a **Klotild** 16hercegnő védnöksége alatt álló **nyágytelési árvaház** és a **katolikus tanoncok** javára lényesen sikerült hangversenyt rendeztek, melyre **József Ágost** 16herceg is kitiltásba helyezte megjelenését, ez azonban közbejött akadályok miatt elmaradt.

A hangversenyt megelőzőleg **Prohászka Ottó** kár esztergomi teológiai tanár tartott magas színvonalú beszédet a szeretetről, melynek gondolatmenete a következő: Ha a szeretet meggyűgüli bennünk, ne menjünk a természetes rokonszenzhez, mert annak érzelmei gyűgürek, sem a családi érzésekhez, mert azok szűkítőek, sem a taji érzelmekhez; mert a szeretetnek felélesztése tüz kell, meleg kell, mely az egész világra és minden emberre kiterjed, ezt csak az isteni szeretetnél találjuk meg, amely összhangot hozott a szenvedésbe, kimba, győtrelembe. Ez eltünteti a szegények, árvák, a gyogyíthatatlanok életének csbarnomát. Ezt pedig csak a krisztusi szeretetben találjuk meg.

A tappsal honorált beszéd után **Neumanovics Dekner** Janka hegedűjátéka következett, melyet **özvegy Bohm Gyuláné** kísért zongorán. **Malecsky Bianka** opera-énekesnő Meyerber „Dinorah” dalművéből az **Arnyék-táncot** énekelte, mely nagy hatással, ráadásul egy bájos irancia románcait töltötte meg a műsort. **Özvegy Bohm Gyuláné** zongora-művésznő Liszt 6 rapsodiáját adta elő lényes sikerrel. **Neumanovics Dekner** Janka hegedűjátéka után ismét **Malecsky Bianka** énekelte **Gounod: Ave Mariáját**, amelyet **Neumanovics Janka** és **özvegy Bohm Gyuláné** kísérték.

Az egybegyűlt nagy közönség, melyben az arisztokrácia is nagy számmal volt képviselve, irenetikus tapsviharral adózott az előadó művészeknek.

Műsorváltozás a Magyar Színházban. **Pálmay** Ilka asszony közbejött belesége miatt, nem léphet föl a héten a **Magyar Színházban**. Ityfenformát a holnapra **hétfőre** hirdettet **Ninus** előadása helyett **Trouville gyöngött** játszzák. s a **jövő hétre marad A bajusz** péntekre hirdettet **beutatója is**. Kedden, szerdán és csütörtökön a **Vignszínház** szerepel a Magyar Színházban **Az Órnagy ur**, **Toute** és **A kis jászok** című darabokban, pénteken.

január hó 30-ikán pedig bemutató előadásul **Dörrmann** Felix szenzációs erkölcsrajza: **Leányok és legények** kerül színe. Ez a darab **Leidige Leute** címen bejárta az összes német színpadokat s merész és erős tárgyával mindenütt a legteljesebb hatásra talált. **A bajusz** pénteki bemutatójára előreváltott és előjegyzett jegyek **Leányok és Legények** bemutatójára is érvényben maradnak, kívánatra azonban e jegyeket átveserlí vagy visszaváltja a pénziár.

Pewny Irén Gyulán. Fényes hangverseny volt szombaton **Gyulán Fábry** alispán kezdeményezésére a Gulán felállítandó **Erzsébet-királyné-szobor** alapjára. A helybeli szereplőkön kívül **Erkel Gyula** kísérete mellett **Pewny Irén** énekel, aki belesége óta most lépett fel először s gyönyörű játékaival elragadta a közönséget; továbbá **Erkel Sarolta** budapesti művésznő zongorázott magas érzéssel. Azután **Pekár Gyula** a franc a torradalomról olvasott fel.

MŰVÉSZET

A művészi siker. E cím alatt **Bródy Sándor** a kitűnő író és esztétikus, nagyérdéki felolvasást tartott ma délután a **Nemzeti Szalonban**, nagy és előkelő közönség előtt, melynek sorában különösen művészek és írók foglaltak nagyszámban helyet.

Bródy Sándor azzal kezdte, hogy az igazi művészi siker (írászt ellentétben áll azzal, amit közönségesen publikum sikernek szoktunk nevezni). Ez így van a literatúrában is, de még sokkal nagyobb mértékben a képzőművészeteknél. Innen az örök ellentét a közönség és a művész között, feltéve, hogy a művész nem jár a közönség izlésének nyomában, nem rabzsolgálja a közönségnek, hanem vezetöle. Ez az ellentét a modern művészetekben annyira kiélesedett, hogy ma már szinte bizonyos: amint a közönség egyhangulag szépeknek, csinosnak, leteztetésnek itél valamit, az — csekély kivétellel — vásári munka, amely alkotásra pedig felháborodik, az valószínűleg tiszta artizsitikum. Ez a magyarázata annak, hogy azok a művészek, akik megakadtak művészi hitvallásukkal, vagyonban, elismerésben, dícsőségben dusskálkodnak, míg a bátrak, az önállóak, az új utakon járók a betevő fiait kenyerüket se tudják megkeresni s csak gyűnyben, kicsinylésben van részük. Ennek a szomoró állapotnak több oka van. Először is, hogy a közönség szereti a sablont, izlése, itélőtehetsége régi elavult iskolákon, legfőbnyire rossz képeken nevelődik (másodsorú tulságosan szereti a csinosat, pedig az u. n. csinos nem egyéb, mint az, amit a társalgásban közbelnyek nevezünk, vagyis rég lecsépelet, megunt kifejezési formák ismétlése, variációja). Továbbá, hogy az új megbökentti, az újítást, mint valami torradalmi cselekedetet, mely kizökentti a: ó megszokott kényelméből, színe a személye ellen intézett merényletnek minősíti. Legfőképpen pedig — s ez a legnagyobb baj — a közönség nem akarja megérteni hogy a képzőművészet tudomány, amit meg kell tanulni, hogy itélkezhessünk benne. Azt mindenki természetesen tartja, hogy jogi kérdésben jogtudósoktól, ügyvédekől kér tanácsot, de művészetit ügyben mindenki illetékesnek tartja magát az itélkezésre, azon az alapon, hogy két szemé van, pedig a művészetit technikáról sejtlemes. E nehéz haroban a képzőművészetnek egyetlen segítése az iradalom, mely óriási propogál és szugesztív erejével előtte jár a művészetnek s egyenlet újat. **Bródy végül** azokat a módokat kereste melyekkel az anomáliák megszüntethetők lennének. Szólt a művészeti nevelésről, melyet utópisztikusnak tart, mint hogy csak egy évszázad múlva lesznek érezhető hatással, akkorá pedig ki tudja, hova fejlődik a művészet? Szerinte ennek is, mint legtöbb bajunknak, a szociális átalakulás fog véget vetni, mikor csak a hivatottak fognak a művészi termékek felett itélkezni, amikor a valótlonnak nem lesz oly nagy tere a művészi sikerek beolvasolásában s amikor viszonyaink nem lesznek oly hallatlanul összekuszálva ezen a tereen sem, mint manapság.

A nagy közönség figyelemmel hallgatta az élvezetes előadást s **Bródy Sándort** lelkes ovációkban részesítette.

A Keleti-Tahi kiállítás megnyitása. **Keleti** Gusztáv és **Tali** Antal festőművészek képeiből rendezett kiállítás 23-án délelőtt 9 órakor nyílik meg a közönség számára a városigeti műcsarnokban. A kiállítást a sajtó képviselőinek előző nap, kedden 9 órától 4-ig mutatják be, a belépődíj 60 fillér lesz s a kiállítást naponként 9 órától 5-ig lehet megtekinteni.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Kisfaludy-Társaság A Kisfaludy-Társaság január 28-án szerdán délután 5 órakor az Akadémia helyi üléstermében tartja rendes havi ülését. Tárgyszorozat: 1. **A Maha-Bharatából**, széki foglaltó, **Fiók Károly** r. tagtól. 2. **Részlet „Mályas király” című történelmi drámából**, **Pekár Gyula** r. tagtól. 3. **Peer Gynt**, tanulmány **Sebestyén Károly** vendégtől. 4. Zárt ülés. (A tagajánlások bemutatása.)

Emlékbeszéd Taine Hyppolit fölött. A Magyar Tudományos Akadémia ho nap délutáni ülésének

előtagya az **Alexander Bernátnak Taine Hyppolit** fölött való emlékbeszéde lett volna **Alexander** azonban négy nap óta beteg, a szobát nem hagyhatja el, ennek következtében arról értesítette az Akadémia főtitkárát, hivatalát, hogy az emlékbeszédet holnap nem tartja meg.

EGYESÜLETEK

(Az állami tisztviselők országos egyesületének) legutóbb tartott közgyűlésén az igazgató-választmányt a következőképpen alakították meg:

Helybeli tagok: **Abonyi Emil**, **Aggházy Gyula**, **dr. Andor Endre**, **dr. Ballai Lajos**, **Bálint Ferenc**, **Bogárdi Jákó**, **Csepő József**, **Demény Károly**, **Dobias Arnold**, **Dobrovics Győző**, **Ebersz Károly**, **Fejér Vilmos**, **Follert Károly**, **Forster Kálmán**, **dr. Halász Sándor**, **Hank Gyula**, **dr. Harmatzy Dező**, **Harmos Gábor**, **Heil Faustin**, **Hegyeshalmi Lajos**, **Horváth Ferenc**, **dr. Kacs Kovács Mihály**, **Kardos Nándor**, **Kerékgyártó István**, **Kondorosy Emil**, **Kossutányi Géza**, **László Pál**, **Leslyszky Sándor**, **Liszky Kálmán**, **dr. Makay Béla**, **Márk Károly**, **Markovics Győző**, **Mezriozky Elek**, **Mocsáry Béla**, **dr. Mocsáry Elemér**, **Nánássy Imre**, **Nyeviczky Antal**, **dr. Nyikos Lajos**, **Pechata Endre**, **Percezl Béla**, **Rék József**, **Robel Róman**, **Romy Béla**, **Sárkány Lajos**, **Seyfried József**, **Séley Sándor**, **Szacsay Károly**, **Szentkirályi Antal**, **Szokovány István**, **dr. Törv. Gusztáv**, **Vörös Sándor**, **Winter István**, **Zsitray Lótd**. **Vadéhi tagok:** **Ene Róbert**, **Boskor Mihály** **Dobay Albert**, **Egan Lajos**, **Gordanovics Sándor**, **Gulyás Ferenc**, **Harmath Domonkos**, **Huszár Márk**, **Kanyó Lajos**, **Kasits Antal**, **Kazinyó Gábor**, **Kray István**, **Megyeri Géza**, **Szigethy Elek**, **Tamas Károly**. **Pótagok:** **Ajay Felix**, **Bajza István**, **Bentsik Károly**, **Csikpés Endre**, **Fodor Antal**, **Gabányi Gyula**, **Györy István**, **Halács János**, **Lüske Ferenc**, **Létay Gábor**, **Leszk Ödön**, **Nemes Ignác**, **Orel Géza**, **Páldy Károly**, **Propper Adolf**, **Riesenberger János**, **Semsey Pál**, **Tészáry Lajos**, **Vidor Ede** és **Walter Ottó**.

(Az Orvosgyesület) e hó 31-én délután 5 órakor Szentkirályi-utca 21. számú helyiségében felolvasó-ülést tart.

(A **Budai Szegény Gyermekeket Felruházó Egyesület**) tolvó hó 21-én tartotta meg V. rendes évi közgyűlését. Az elnöki és titkári jelentések tudomásulvétele után, — melyekből kiemelendő, hogy az egyesület a télen 122 gyermeknek adott teljes téli öltözetet, — u tisztikara a következőleg alakult meg: **Elnök: Kosza Bernát**. **Alnökök: Schwarcz Nándor** és **Ullmann Hugó**. **Titkár: dr. Bernhárd Miksa**. **Jegyző: Kallós Nándor**. **Pénziáros: Korányi Almos**. **Ellenőr: Bauer Oszkár**. **Gazda: Roth Arthur**. **Általános lelkesedéssel és egyhangulag tiszteletbeli tagokul megválasztottak: Róna Ignác** és **Schwarcz Nándor**.

Nyílttér.

Csak 30 fillér

heli kölcsönadójert 10 különböző kiváló illusztrált folyóirat rendezés folytatásokban hához szállítva Magyar, vegyes vagy német csoportban. Prospektet küld az **Egyetem Folyóirat Olvasókör**, Király-utca 112.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A tőzsedebírósg sajtópöre.** Két évvel ezelőtt **Kulesár Sándor** fővárosi csillárgyáros pört indított a tőzsedebírósg előtt a **Saimens és Halske** cég és ennek budapesti képviselője, **Habiger Károly** ellen szerződés érvénytelenítése s 100 000 korona kártérítés megfizetése iránt. A tárgyalás során a felperes csillárgyáros leleplezésekel állott elő, amennyiben azzal vádolta a **Saimens és Halske** cég képviselőjét, **Habiger Károlyt**, hogy alattomos módon kijátszza a magyar ipart s külföldön — Bécsben — készült csillárokat csempesztett be a királyi várakba, hoított a szerződés szerint a várak csillárberendezéseinek magyar ipari munkának kellett volna lenni. Hosszu lapkötelemények jelentek meg ezen, a tőzsedebírósg előtt leolvt tárgyalásokról s e közlemények egy része élesen el is itéte az alperesi cég képviselőjének a magyar ipar kijátszására irányuló szándékát. Így a fővárosban megjelenő **Budapest** című politikai napilap 1901. évi december 19-án megjelent számában **A magyar ipar kijátszása** címén nemcsak a **Siemens és Halske**-cég képviselőjének, **Habigernek** eljárását kritizálta, hanem a tárgyaló tőzsedebírósg ellen is éles támadást intézett a következőket írván:

Alant közbeljük a tárgyalásról szóló részletes tudósítást. Két megjegyzést azonban nem hagyhatunk el. Az egyik az, hogy a tőzsedebírósg elnöke nem egészen részrehajlatlansággal vezette a tárgyalás ügyeit. Az alperes **Siemens** cég összes tanuinak kihalgatását elrendelte, de a felperes megnevezett tanui közül egyet sem hallgatott ki. **Habigernek**, a **Hoffmann** lovag név alatt is szereplő főbűnösnek, aki a perben tanu-

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a „Halifax Fagybalsam” ára 1 kor. Kapható: **Schubert Arnold** gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

ként szerepelt hosszú lére eresztett ferdtésekkel szemmel látható valótlanágokkal, füres, nagyhangú szavirágokkal telített előadását egy árva szóval sem zavarva meg, ellenben a felpepes és képviselőjének legdrágább előterjesztését is azzal zavarta meg, hogy ez nem ide tartozik. Pedig az előterjesztések között voltak olyanok is, melyek perdöntő természetűek. A másik megjegyzésünkkel megbotránkozásunkat akarjuk kifejezni a felett, hogy a bíróság elnöke az egész tárgyalást németül vezette csak azért, hogy Zellingert és Habinger urnak, a Siemens-cég embereinek szívességet tegyen. Németül tette meg kérdéseit és a feleket és tanukat arra kényszerítette, hogy németül válaszoljanak, valljanak és németül tegyék meg előterjesztéseiket. Hogy várjon igazságot egy szegény magyar iparos egy olyan választott bíróságtól, mely ily szolgáló módon jelezi ki meghunyászkodását a hatalmas Siemens-cég előtt?

E közleményért a budapesti kir. ügyészség sajtópert indított a nevezett lap ellen. A sajtóügyi vizsgálat során a cikkért a törvény előtti felelősséget a cikk írója és szerzője, Greiner Jenő hírlapíró vállalta el, akit a törvényszék nyomtatás után elkövetett nyilvános rágalmazás vétsége miatt vád alá is helyezte s mivel a budapesti árú- és értéktörzsenek bírósága az 1870. évi II. törvények által alkotott testület, a hivatalból üldözendő rágalmazás elbírálására az esküdtsek illetékesek. Hétfőn délelőtt tárgyalja ezt a sajtópert a budapesti büntetőtörvényszék esküdt-bírósága Zsitvay Leó elnöke alatt. A tárgyaláson a vádhatóságot dr. Daróczy Elek királyi ügyész képviseli, a vádlott hírlapíró pedig Polónyi Géza ügyvéd jogi védeni.

SPORT

A monacói nagy díj. Utolsóelőtti napja volt ma a nizzai téli meetingnek. Ezen a napon a *Grand Prix de Monaco* nevű akadályverseny került döntésre egyéb kisebb futamok mellett. Az értékes díjért 12 fő pályázott, amelyek közül *Arkinglass* és *Hasledon* voltak a főversenyt, de ezeknek a végküzdelemben nem volt részük. A győztes az érdemtelentül elhanyagolt *Loce* lett, amely már a nizzai nagy akadályversenyben is jó harmadik lett. A második helyet a szintén outsider *Gilette* foglalta el a meglehetősen fogadott *Glen* előtt. A részletes eredmény a következő: *Grand Prix de Monaco* akadályverseny. Díj 20.000 frk. Távolság 4000 méter. Báró Waldner *Lovejka* (Baziller) első, Mons. Romanet *Gilette* második, Vicomte Pontaroc *Gléje* harmadik. Azután: Marmat, Astronomie II., Billaude, Arkinglass, Saint-Martin, Bonnie Dundee, Manuscri, Hasledon és Castellamara. Totalizátor: I. 10: 118. Helyfogadások: I. 10: 30, II. 10: 42, III. 10: 25.

TÁVIRATOK

A venezuelai konfliktus.

Washington, január 25. Tegnap este megbízható forrásból közölték, hogy *Venezuela* oly értelmi megállapodást igyekszik létrehozni, a követelesek rendezésénél egyik hitelezője is részeseüljön előnyben, de határozatlan elleneségül a blokádot foganatosító hatalmak ama követelésének, hogy az ő követeléseik elsősorban elégitessenek ki. *Bowennek* utasítása van, hogy ez alapján tárgyaljon és ha lehet, megfelelőbb határidőt eszközöljön ki a fizetések megkönnyítésére. Bőljelkor *Bowen* kijelentette, hogy oka van feltenni, hogy a vizsaly mielőbb kielégítő megoldást nyer. *Bowen* még megjegyezte, hogy ezt a kijelentést megteheti, miután a nap és az est folyamán több értekezletet folytatott a szövetségesek megbízottjaival. *Bowen* megelégedését fejezte ki a föött, hogy kiállítás van a vizsaly gyors elintézésére, de nem mondta meg, vajjon a neki tett ígéretek közt a blokádot megszüntetése is foglaltatik-e.

Páris, január 25. A Havas-ügynökség jelenté Marakabóól tegnapról: A német hadibajók beszűnteték a San-Carlos erőd bombázását. A *Panther* behajózott az öböbe, míg a *Vineta* és *Gasselle* Curaçao-ba mentek. A San-Carlos erődöt még mindig megszállva tartják a venezuelaiak.

Chamberlain Dél-Afrikában.

Ventersdorf, január 25. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter este *Marekingsból* ideérkezett és a lakosság, akik közt volt *Deiarey* is, szívesen üdvözölte. A miniszternek feliratot nyújtottak át, amelyre lezetés-sel fogadott beszéddel válaszolt.

A spanyol liberálisok programja.

Madrid, január 25. A volt liberális miniszterek gyűlése elindította a liberális pártnak Monteró Rio által javasolt programját. A Sagasta szellemében kidolgozott program a következő főpontokat foglalja magában: egyesületi és gyűlékezési szabadság a választások kongregációk részére is, az általános kötelező

választási jog behozatala, a képviselői mandátum inkompatibilitása más konfunkciókkal, be nem avatkozás európai kérdésekbe, a Portugáliához és Spanyolországok fennálló kötelek megsejzártdítása, a hajóhad helyreállítása, számos intézkedés a proletariátus javára, a külső államadóság törleszése stb. Pártvezért nem választottak, hanem egy bizottságra bízták a párt vezetését.

KÖZGAZDASÁG

A Baromfityesztők Országos Egyesülete ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését, az első az egyesület behatóbb munkásságának kezdete óta. Erre a körülményre *Pirkner* János állatnyesztési főfelügyelő, a közgyűlés elnöke megnyitó beszédében is rámutatott.

A szép számban összegyűlt tagok üdvözlése után az elnök indítványára köszönetet szavaztak *Darányi* földmívelési miniszternek az egyesület támogatásáért és az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek. Ezután *Kodolányi* Antal elnökelele aati szavazatszedő-bizottság küldetett ki a választások megejtése végett. A kisorsolt 20 va asztmányi tag helyett: *Darányi* Ferencot, dr. *Frecot* Menyhértet, *Grassely* Miklóst, *Hauer* Bélát, dr. *Hutár* Ferencot, gróf *Lónyay* Gábor-nát ord'ái Majláth Gizellát, *Monostori* Károlyt, *Palóczy* Horváth Istvánt, *Polónyi* Manótt, *Rausch* Aladárt, *Serfőző* Gézát, *Szalay* Jánost, *Szilassy* Zoltánt, gróf *Teleki* Józsefet, *Tormay* Bélát, dr. *Ibl* Felizet választották meg. A számvizsgáló-bizottság tagjai: *Andrassovich* Géza, *Szakács* István és *Zorád* István lettek. Az egyesület mult évi működéséről *Kirchner* János számolt be, kiemelve a pozsonyi baromfityesztési kongresszussal elért sikereket. *Kovács* Ödön az évi jelentéshez szólvá, kifogásolja, hogy az egyesületi évkönyvben a Plymouth-tenyésztésről eléltőleg nyilatkoznak. *Hreblay* Emil, *Rácz* Ödöné, *Nék* Edéné, *Nagy* Dezső, *Sierban* János részvételével élnék vita indult meg a tárgy fölött s a felszólalóval szemben mindannyian helyesnek tartják, hogy az egyesület a Plymouth helyett az orpington tenyésztésnek csinál propagandát. A mult évi zárószámadást s a jövő évi költségtervezetet jóváhagyták. *Hreblay* Emil a jövő évi működési programot terjesztette elő, amelynek új pontjai: az állami tenyészőkörök alakítása, állami telepeknek termelt főlős fajtojásoknak kistenyészők részére készítése. Az indítványok letárgyalása után a közgyűlés lekes ovaódt rendezett dr. *Rodicky* Jenőnek, a magyar baromfityesztési irodalom utóbbi munkásának és *Pirkusz* Jánosnak.

A Magyar Vasutvökek és Gépjárák Országos Egyesülete folyó hó 23-án ülést tartott *Förster* Nándor miniszteri tanácsos elnökele mellett amelyben tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter azon rendelkezését, mely szerint egy hazai vállalatnak megengedje ugyan, hogy a rugganyag-ártáshoz szükséges gépek mintáit külföldről hozassa, de egyuttal arra is kötelezte, hogy a többit hazai gyáraktól szerezzze be.

A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségének megkezdésére az autómóvántarja s a kereskedelmi szerződésnek tárgyalására alakított bizottságba az egyesület részéről kiküldettk: *Asóth* Emil és *Thaly* Zsigmond. *Nagy-Ditlé* község képviselőtestülete elhatározta egy gőzmozgató beszerzését, de egyuttal kimondotta, hogy magyar gyártmányt nem vesz. Ezen botrányos és hazafiallan határozat tárgyában a kereskedelemügyi és belügyminiszterhez feltérjesztést intéz az egyesület. A kereskedelemügyi miniszternek a hőmezővörsérvhely-makói és nagyszentmiklósi helyiérdeku vasut építésének engedélyezéséről a törvényhozás elé terjesztett jelentésével bemutatott engedélyokirat 8. §-a szerint ugy a mozdonyok, mint a felépítmenyi anyagok és vashidak szállítása az állami gyáraknak lévén fenntartva, a magányarak a szállításban való részvételből már eleve ki vannak zárva. Az egyesület a magányarra felette sérelmes s az ipartejesztési helyes irányzatot merőben ellenkező eljárással szemben elhatározta, hogy átir a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségéhez azzal a kérelemmel, hogy a kereskedelemügyi- és pénzügyminisztereknél erélyesen közbenjárjon hogy e sérelmes kikötés az engedélyokiratokból a jövőben kihagyassék.

Reaktivált pénzintézet. *Aradról* je entik: Sok eset annak idején az *Aradi Polgári Takarékpénztár*ról, mely a szenvedett küllönteles veszteségek következtében a csöd szélén állott. Ötletlenül taradozás után sikerült a pénzintézetet a bukásól megmenteni, míg tava y júliusban a megtörtént lezámolás után a vagyoni viszonyok oly képet tartak fel, hogy a pénzintézetet reaktiválni lehetett. A reaktivált *Aradi Polgári Takarékpénztár* ma tartotta első rendes közgyűlést *Urban* Iván főispán elnökletével. A félévi üzlet aiat elért nyereség 40315 korona. Az igazgatóság a neki jutalek ömön júna órá összegget a tisztviselői nyugdíjaira engedte át és az ennek levonása után lenmaradó nyereségösszeget a közgyűlés a tartalékalap javára fordítani határozta s ezerről a csonka évre az intézet osztalékot nem fizet. Az egy millió korona részvényökével rendelkező takarékpénztár tartaléka az idei dotáció után 212000 koronát tesz. Felemletere méltó hogy ez az első magyar pénzintézet, mely lezámolás után reaktiválva lett.

A budapesti Alagut-társulat vasárnap délelőtt tartotta az évi rendes közgyűlést báró *Kochmeister* Frigyes-elnökele mellett. Az igazgatóság javaslata

szert a január 31-ikén esedékes szelvényét 15 koronával váltják be, az élvetői jegyek szelvényét pedig 4 korona 50 fillérral. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a fölmentést minden irányban megadta.

Állami jutalmak ipari munkásoknak. A kereskedelemügyi miniszter értesítette az *Országos Iparügyi* széklet, hogy ipari munkások kiváló szorgalmának, buzgalmanak és jó magaviseletének jutalmazására 100, egyenkint százkoronás állami jutalmókat rendszeresített. Ezenkívül a jutalmazott munkások elismerő okmányt is kapnak. A jutalmazások iránti javaslatlétellel és a jutalmak kiosztásával a miniszter a kereskedelmi és iparkamarákat bizta meg, amelyekkel a gyárosok és kisiparosok június hó végéig küldjék be a jutalomra érdemeseknek tartanak. A jutalomra való igény feltételei: magyar állampolgárság, tényleges ipari alkalmazás, legalább tizenötévi, megszakítás nélküli működés és 2000 koronát meg nem haladó kereset. A jutalmakat lehetőleg a karácsonyi ünnepek és új év között fogják a kamarák kellő ünnepléyeséggel kiosztani. A száz jutalomból a budapesti kamara kerültere tizenöt esik, a többit kerüllete munkásai 4-7 közt váltakozó számban részesülnek jutalomban.

Vásárosarnok. (*Vámos* és *Bruszt* hatósági közvetítők üzleti hetijelentése.) A tartós hideg időjárás kedvez ugyan a hus élék forgalmának, de viszont meggátolja a többit cikkben a kellő mozgalmal üzlet fejlődését. A csarnokok látogatottsága igen csekély egyes cikkek minősége a hideg által igen betolyásoltatik és így példánl toásban jóformán megakadt az üzlet, mert az exportálások a fagyás veszélyére való tekintettel szünetelnek, viszont pedig a fagy által többe-kevesébe megakadt hozatalok mennyisége feltömlja a helybeni szükségletet és így az áru meg is torlódtott a piacon. I. rendű friss telt tojás mai névleges ára 82-84 korona lédánként. — *Husélek* köztü öitöt serlekekben változatlanul élnék és mozgalmal üzlet folyik szintegy lezuhott sertéshusban is, mely két cikk magas árákon, ma 108-120 koronával kelt el egyenkint minőség szerint. Vidéki öitöt borjubarban megindult az üzlet a hozatalok nagyობodtak, de azért mindamellett tartanak; ma hosszan mérve sulylevonás nélkül 90-108 fillért értünk el öitöt öitöt minőség szerint. Öitöt bárányok bőben jó keresletnek örvendenek; nagy mennyiségek szállítása ajánlható; mai jegyzés 10-20 korona páronként minőség szerint. Vidéki marhahusban nehékes az üzlet az áruk nyomottak ma elejéért 68-70 hátuljéért 68-88 kor. volt eléárható 100 kilónként minőség szerint. — *Vadélek* köztü nyulak iránt nagy a érkekölődés kifejtelt tiszta és száraz szőrű nyulak 270-280 koronával akadtak vevőre, miniszteri engedéllyel szállított szarvasok 70-84 koronával voltak eladhatók 100 kilónként és vaddisznók 50-90 koronával. — *Vágtott ludak* változatlanul magas árákon kelnek el; I-ső rendű bizott és helyesen kezelt áru I korona 25 fillért és I koronán 36 fillért jegyez ki önként. *Vajban* csendes az üzlet, az áruk változatlanok. *Burgonya* egészséges válogatott, nagy, gumcs, sárga 480-540 kor., róza 460-500 kor. mm-ként vagonfötelekben. *Dégyámölcs*: I-r. narancs 160-as, 80-as, 200-as 6.50, 300-as 7-7, 360-as 6.-, I-r. vörvörös 200-as 10.50, 300-as 12.50, 360-as 10.-, I-r. citrom 300-as 7.-, 300-as 7.-, I-r. 80-as mandarin 5.-, 100-as 4.- lédánként. I-r. kosnarancs 100 kilója 17.- korona.

Napirend.

Napló: Hétfő, január 26. — Római-katolikus: Polikarp. — Protestáns: Polikarp. — Görög-orosz: (január 12.) Henrik. — Zsidó: Tebth 26. — Nap léli: 7 óra 19 perckor. — Nyugszik: 4 óra 35 perckor. — Hold két: 5 óra 26 perckor reggel. — Nyugszik: 2 óra 51 perckor délután. A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Allat- és ásványtára nyitva 9 órá-tól 1-ig.

Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva.

Téli kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 5 óráig. Belépődíj nincs.

Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig.

Magyar Áraképesítési Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 25. sz. am alatt. Hivatásos órák: délelőtt 9 órá-tól 12 órá-ig és délután 3 órá-tól 6 órá-ig. Hazai termékek illandó kiállítása és kereskedelemförténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arustársakat is eszközöl) a városigeti iparcsernyokban nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 órá-ig és délután 3 órá-tól 6 órá-ig. A küllöli kirendelések központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvenytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K. M. Magyarországon nincs olyan szaklap. — **R. J.** Lezjobb ha közös panaszban fordulnak a nevezettekhez. Ok segíthetnek, iorduljanak tehát idejkorán hozzájuk. — **R. S. Ungvár.** A részvenytársaságon kívül csak valamely hírterjesztő-iroda mondhatná meg. Mi sajnáljuk, cégek üzleti viszonyáról nem adhatunk leviilágosítást. — **W. V. Dunavessz.** Az *Adóügyi Szakpárt*ban, amely minden je entős pénzügy igazgatási döntésről számojt ad, megtárlja a vonatkozó döntést. A szerkesztőség címe: *Andrassy* ut 8. — **Kék** sz. Orvosságot mi nem ajánlhatunk. *Kozmetiká-vai* szakszereun dr. *Weyner* Emi (Füzd-utca 8.) foglalkozik; írjon neki levelet s részletesen számoljon be a szimpomiáról. — **F. I.** Nincs olyan nagy jelentősége egy csúszte teának. Bátran megkíná hatják a vendéget ha először is tesz látogatást — **Iren** I. Ugy tudjuk pápai. A Nemzeti Szalonhoz címmezze a levelet. 2. Ha megjelölök, akkor közöljük. Mindenesetre másolatban küldje be, mert a kéziratok megörzésére nem vállalkozhatunk. — **Remény.** (Megtalált boldg-

M. KIR. OPERAHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
Bank bán.

Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta Katona J.
Személyek:
II. Endre Gál Zászlós ur Faludi
Gertrud Jászai Péter bán Szacsavay
Ottó Beregi Myska bán Abonyi
Bank bán Pálly Sólom Mészáros
Melinda Hegyosi Bendeleiben Nagy Ib.
Miklál Egressy Biberach Gyenes
Simon Körösmezői Tiboro Ujházi
Kezdete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
Loute.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Pierre Veber. Fordította: Heltai Jenő.
Személyek:
Dupont Góth Echanguettené Hunyadi
Castillon Hegedüs Renég, leánya Nógrádi
Francolin Tanay Brué Makrócsai
Babron Szerény Chevrein R. Rostagni
Bru Vendrei Petitboisné Erdei
Loute Kertész E. Marchaisonné Nikó
Kezdete 7 1/2 óraker.

NEPSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.
Személyek:
A királynő Krecsányi Tánemester Ujvári
György, fia Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
Viktória Dóri Annie, lánya Ledofszky
Lancaster Pázmán Plumpudding Nyárai
Pompinus Kovács M. Gipsy Kiss M.
Hopmester Solymosi Pickvick Németh
Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Niniss.
Énekes bohóság 3 felvonásban. Irta Hennequin és Mulaud. Fordította Csapreghy Ferenc.
Személyek:
Korniszky Faragó Narciss Delyi
Niniss Pálmay Vadász Szabó
Gugroire Sziklai Amanda Abelovszky
Anatol Rátónyi Silleryné Sziklai
Desablette Gíréth Georgine Abelovszky
Dupiton Mátrai
Kezdete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
A Quarnero vizein.
Kezdete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1903. január hó 26-án.
Aida.

Opera 4 felvonásban. Szerzőjét irta Verdi. Szövegét szerzette Ghislanzoni.
Személyek:
A király Kárpát Ramphis Ney D.
Amneris Flattné Amnaso Mihályi
Aida Ney H. Küldött Ney B.
Radames Broulik Főpapné Palóczyné
Kezdete 7 óraker.

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.
Uj: Igéret a tűzhely mögött
Uj: La Sylphe
Tarka szinpad és csak néhány napig a januári specialitás-műsor.
A téli kertben reggel 6 óráig Vörös Érték cigányzenekara hangversenyes.

Minden sorsjegynek nyernie kell.

Olasz vörös kereszt sorsjegy

KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre.
Havibérlés: 1 darabra 2 korona.
Már az első részlet letétele ellenében megküldöm a sorsjegyek sorozatát és számat tartalmazó részletvet azonnali játékkal.
Főnyeremény: 30.000 LIRA aranyban.
Huzás már február 1-én.
Fleissig Sándor bankháza Budapest, Erzsébet-kört 2. Üznyekek fivételnek.

Háziasszonyok figyelmébe!

MEGJELENT A
HÁZTARTÁSI KÖNYVTÁR
első három kötete. SZERKESZTI: KÜRTHY EMILNÉ.

- I. KÖTET: Vegyes sütemények (tojás nélküli sütemények, hab-sütemények, sós sütemények) 175 recepttel (ára 60 fillér).
- II. KÖTET: Különbféle Italok * (hideg és meleg italok, szörpök, pezsgők) 182 recepttel (ára 60 fillér).
- III. KÖTET: Gyümölcs befőzés 175 recepttel (ára 60 fillér).
- Egy-egy kötet ára csinosan bekötve 60 fillér.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és hangverseny-rendezési irodája
BUDAPEST, VII., Erzsébet-kört 37. sz.
Elvállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyek rendezését, egy a fővárosban, mint a vidéken. Összeállításban áll a legelőkelőbb művészekkel, művészekkel és írókkal. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

UTANZÁTOR
a modern kereskedelem gyöngéi.
BATTLE AXE RUM
(The nectar of Jamaica)
a tökéletesség fogalma.
Visszautasítandók tehát értéktelen utánzatok. Csak eredeti üvegekben kapható elsőrendű cégeknél.
A. A. BAKER & Co. LONDON E. C.

A legjobban ajánlt gyümölcsfa- és faiskolák
W. Klenert, Graz
(tulajd. Klenert Vilmos, ezelőtt Klenert és Geiger)
Katalógus ingyen! VAVAVAVA Katalógus ingyen!

Február hó végéig
„Fonógép“
című, 1899. október 31-ről kelt magyar szabadalomra és a hozzávaló 25799. számú 1902. május 21-ről kelt pótszabadalomra
vevők vagy engedélyesek kerestelmek.
Szives ajánlatok „W. J. 166“ alatt továbbítás végett Mosse Rudolffhoz Bécs I., Seilerstätte 2. intezendők.

NEHANYSZO A TITKOS BETEGSÉGEK RÖL.
Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiataloktól nyugelműsödés és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb lémi hogy ezen szörnyű állapot megszünjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalágot a neki életéről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek között bajjait bámulatnarran, tartozkodás nélkül és bizalommal elmondhat. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpasnaszolni, hanem olyan lelkesmeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megérvő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.
Ilyenmagasos hivatásu és erre való Dr. Palócz V. kórnaí orvos, specialista országos hírt intézte Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a noi a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férj, a nő) neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megfésztnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranyagoktól, az egész szervezet biztos és teljes eredményre használhat gyógymódnál fogva a monarkia-ban uttörő és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megvárás nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az 6 specialis gyógymóddal meg a legelhanyagoltabb esetekben is a bajukoros sebeket, hgyes-, hólyag-, ideg- és hátergő-bajokat, az elfertőzött és szífliez utóbjait, magómlést, eigyengült férfierőt (impotenciát), aranyeret, vérhajókat, bőrbetegségeket és a többi nemí szervek minden betegségeit. Nők részére női nemí várceterem és külön káprát van. Ha valaki külni oknál fogva személyesen nem jöhete el, akkor szivesen adnak leveleire kimerítő, utoktartó választ a levélhez csak válaszbelveget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a levelet azolegét, vagy kívánatra mindenki visszakapja azolegét. Az intézet a szükséges specialis gyógyszerékről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palócz önmagya ról is egyedül végzi naponta délelőt 10 óratól délután 6 óráig (vasárnap déli 1 óráig).
Cím: Dr. Palócz V. kórnaí orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Butor
részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.
Fővilágosítással szolgál
Varga Ignác
hiteltőnök
BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 2.
(Kigyó-tér sarkán)
butorraktárában
A legújabb árjegyzeket több mint 457 képpel 25 krnak helyében való beküldése ellenében franco küldjük.

Kipróbált
legjobb reuma szesz a dr. Weisz-féle káment, ára 1 korona.
Főraktár: Szt. Erzsébet-gyógyszertár, Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 21.
Kényelmesen butorozott csinos, tisztá és farszentes szobák külön bejárattal azonnal vagy eszere olcsón kiadó. Bevebet: Sándor-utca 30/E. I. 13.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabaz	Nemzeti színház	Vi. színház	Nepszínház	Magyar színház
Kedd	Az álarcosbál	Constantin abbé	Tartuffe Les Précieuses ridicules	Bob herceg	Órnagy ur
Szerda	Nincs előadás	Monn Vanna	Le Genre de M. Poirier La Joie fait peur	Bob herceg	Loute
Csütörtök	Bertchिंगeni Gótz	Monna Vanna	L'Avare Le Dépit amoureux Monologues	Bob herceg	A kis fészek
Péntek	Villar, drago-nyosai Művészurfang	Lady Winder- mere legyezője	A kis fészek	Bob herceg	A bajusz
Szombat	A troubadour Rococo	Lady Winder- mere legyezője	Loute	Bob herceg	A bajusz
é. u. Vasárnap este	A bűvös vadász	A bor	A doktor ur	Egy görbe nap	Trouville gyöngye
	A bűvös vadász	A bor	A kis fészek	Bob herceg	A bajusz

Oh jaj!
Kerek kútnó mellspasztillától három nagy dobozzal. Korbácz, Weisser Löwe.
Festeték Schaffgott gróf, Kóhögés, rekedtség ellen gyors és biztos eredménytel basz-nálhatja mindenki.
EGGER mellspasztillát
Doboz 1 korona és 2 korona. Próbadoz 60 fillér.
Fő- és ástíllási raktár:
„NADOR“-gyógyszertár
Budapest, VI., Váci-kört 17.
Egger mellspasztilla csakhamar megszabadított!